

časopis

**ZEMĚDĚLSKÁ
PÔDOHOSPODÁRSKA
ŠKOLA**

3
LISTOPAD 2015
78. ROČNÍK

ŠKOLA PRO PRAKTICKÝ ŽIVOT

AKTIVITY PODĚBRADSKÉ ŠKOLY

LIGA ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL

STRESY NEUSTÁLE OHROŽUJÍ ROSTLINY

JESENNÉ HODNOTENIE KONÍ

145. VÝROČÍ ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V PÍSKU

KONFERENCE ICOLLE 2015

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	Školy jednaly na Agrární komoře ČR	3		Schools participates in negotiations with Chamber of Agriculture ČR	3
	Škola pro praktický život	6		School for real life	6
	145. výročí založení Střední zemědělské školy v Písku	8		Secondary Agricultural School in Písek celebrates the 145th anniversary	8
	Projektové aktivity poděbradské školy	10		Projects in Poděbrady school	10
	Trendy a problémy ve vzdělávání a poradenství	11		Education and consultancy – trends and problems	11
	Stresy neustále ohrožují rostliny	14		Plants are permanently endangered by stress	14
	Mezinárodní vědecká konference k celoživotnímu vzdělávání – ICOLLE 2015	16		International scientific conference of life-long education – ICOLLE 2015	16
	V Taliansku stúpa záujem o slovenské poľnohospodárske školstvo	18		In Italy is growing interest at Slovak agricultural education system	18
	Informační servis	20		Information service	20
	Zastoupení Evropské komise	20		Representation of the European Commission	20
	Budoucnost v čistém životním prostředí	21		Future in healthy environment	21
	Jesenné hodnotenie koní	22		Autumnal evaluation of horses	22
	Liga zemědělských škol	23		League of Agricultural Schools	23
	Co zatím víme o riziku úniku geneticky modifikovaných rostlin do volné přírody	24		What we know about dangers of escape GMO plants in nature	24
	Problémy s nepůvodními rostlinami	24		Problems with non-native plants	24
	Neobhospodařované pozemky	25		Unfarmed lands	25
	Prostor pro invazní druhy rostlin	25		A space for invasive plant species	25
	Výstavy a veletrhy – prosinec 2015	25		Exhibitions and trade fairs in December 2015	25
	Od „vůdčích listů“ k řidičským průkazům	26		From so called „driving card“ to driving licence	26
	Poučení i pro současnost	26		Experience not only for today	26
	Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás IX. část	28		Notes from the road to top agricultural scientific institution in the country Part IX	28
	Česká akademie zemědělských věd	28		Czech academy of agricultural sciences	28

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 3, ročník 78, vyšlo v listopadu 2015

Časopis vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, tel.: +420 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
spolupracuje s Agroiústutem Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk
www.zemedelskaskola.cz

Školy jednaly na Agrární komoře ČR

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru uspořádala 1. října letošního školního roku zasedání Výkonné rady Asociace. Své pěkné prostory k jednání v Praze-Malešicích nabídla Agrární komora České republiky.

Už tradičně se na zasedání sešli kromě členů Výkonné rady – zástupců škol – i pravidelní hosté, tentokrát z ministerstva zemědělství, z Institutu celoživotního vzdělávání Mendelu Brno, Národního ústavu pro vzdělávání Praha a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací Praha, aby se vzájemně informovali o svých činnostech a sladili kroky potřebné spolupráce.

Spolupráce komory se školami

Účastníky přivítal a pozdravil **Ing. Miroslav Toman, CSc.**, prezident Agrární komory ČR. Jak může komora školám pomoci? Jako zástupci zaměstnavatelů si uvědomují, že problémem u absolventů je kvalitní praktické vzdělání, které mnohdy zaostává za potřebami praxe. A proto se zajímají a usilují o dobrou praxi žáků. Podporují Centra odborného vzdělávání a věří, že se situace kolem jejich zřízení optimálně vyřeší. Je to otázka krajů, jak se k centrům postaví, jak se budou schopni společně domluvit. Vzniklá centra by měla fungovat ve prospěch praktického vzdělávání žáků všech zemědělských škol.

V dalším bodě se Ing. Toman zmínil o Národní soustavě kvalifikací. Roli škol vidí jako funkci autorizované osoby při ověřování výsledků dalšího vzdělávání prostřednictvím profesních kvalifikací. Chystá se schválení několika dalších oborů, např. Agronom pro obiloviny, Zootechnik pro chov skotu..., zde vidí rovněž perspektivu a možnosti zapojení škol. I vzdělávání pracovníků jako „traktorista“ už chce kvalifikované pracovní síly, které musí mít dobrý přehled o činnosti, kterou vykonávají. Udělaná revize umožní doplnit potřebné pracovní síly, umožní lepší zpřístupnění pro zájemce o práci.

Propagace zemědělských škol a navázání úzkých kontaktů s výrobou je důležité. Proto nabízejí propagaci jednotlivých škol ve svém periodiku AGRObase. Od ledna chtějí vytvořit na portálu Agrární komory kalendář akcí škol a tím propagovat zemědělské školství vůči odborné i ostatní veřejnosti. Podle vzniklého kalendáře by vytypovali 5–6 nejvýznamnějších, kterým by věnovali zvláště náležitou pozornost. Dneska je taková doba, uvedl Ing. Toman, že můžeme dělat všelicos skvěle, ale pokud se o tom nebude vědět, tak to nikdo nebude brát vážně; proto je nutná dobrá propagace a marketing.

O nutnosti generační výměny pracovníků v zemědělství netřeba pochybovat. Všichni mluvíme o tom, že potřebujeme pracovníky, ale nikdo neví kolik. Proto Ing. Toman vyzval školy, aby se zkusili zamyslet nad tím, jak zjistit, kolik pracovníků a v jakých oborech potřebujeme. Víme pouze obecně, že pracovníci chybí. Žádnými dotazníky se ale nedaří přesně situaci zjistit, každý region je jiný, každý region má jinou potřebu co do počtu i odbornosti pracovníků. Je nutné vědět, v kterých regionech jaké kvalifikace a v jakém počtu se nedostávají. Jakou metodikou pro optimální zjištění stavu použít?

Až budeme mít v této otázce jasno, tak své požadavky teprve můžeme předložit ministryni školství a hejtmanům v krajích. Úkol to není lehký, ne všechny kraje spolu v otázkách školství dobře komunikují, mnohá rozhodnutí nejsou vždy ve prospěch výroby.

Ing. Toman je otevřen jakémukoliv jednání, jakýmkoliv debatám a Agrární komora ČR využívá každou příležitost, aby školy podpořila. I proto si za Agrární komoru váží pravidelné spolupráce Ing. Nekvasilové v oblasti vzdělávání s Asociací, se školami, za přenášení všech informací.

Vzdělávání a ministerstvo zemědělství

Za ministerstvo zemědělství je jedním ze spolupracovníků Asociace **Ing. Ludmila Gočálová**. Ve svém vystoupení informovala o nedávno uskutečněném vzdělávání pedagogů v oblasti dotací do zemědělství. Akce se zúčastnilo na 70 zástupců škol vysokých, středních, školních statků a akreditovaní poradci. Na semináři přednášeli odborníci, kteří daná pravidla nastavují, takže následně probíhaly i zajímavé diskuze. Z celého školení vyplynula jedna důležitá věc k dořešení – školy trochu zaostávají za provozem, zaostávají i v IT technologiích.

Kromě dotací se školení věnovalo i LPIS (geografický informační systém, který je tvořen primárně evidencí využití zemědělské půdy). Školy s tímto materiálem nemohou pracovat, protože do LPIS má přístup jen majitel, pronajímatel půdy a žádný soukromník do svého registru žáka nepustí. Z popudu Asociace se hledá řešení, jak vytvořit vzorový cvičný software pro školy, jak připravit „vzorovou farmu, na které by žáci mohli trénovat“, aby už se v reálném podniku byli schopni dobře orientovat. (Více v Dokumentech na www.asven.cz)

Vítaná byla informace Ing. Gočálové o vydané publikaci k propagaci zemědělského školství s pomocí Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a ve spolupráci s řediteli škol. Brožura obsahuje přehled škol v krajích se zemědělskými obory, obory vzdělání, možnosti uplatnění, kontakty, webové stránky škol, doporučuje budoucím uchazečům a jejich rodičům Dny otevřených dveří na konkrétních školách. Publikace byla nabízena návštěvníkům na významných odborných výstavách.

Školy vědí, že další vzdělávání (v přechodném nedostatku žáků) je pro ně velkou příležitostí. Podle Ing. Gočálové budou mít mladí zájemci – zemědělci velké výhody při žádosti o dotace (až 30% navýšení). Podmínkou pro získání dotací je příslušné zemědělské vzdělání, a proto podnikatelé bez zemědělského vzdělání budou mít zájem o kurzy zemědělského minima, které školy pořádají. Ministerstvo má signály, že se na pořádání kurzů zemědělského minima chtějí podílet nové školy, zájemci o kurzy se hlásí, protože doba, do kdy si zemědělci musejí doplnit kvalifikaci, je oproti minulému dotačnímu období zkrácena.

Dne 12. 11. 2015 se na ministerstvu zemědělství uskutečnila vzdělávací akce pro lektory, kteří vykonávají kurzy na ochranu rostlin.

Připravuje se novela zákona o ochraně rostlin. Chystá se změna – podle návrhu už kurzy k aplikaci chemických přípravků nebudou sloužit na pět let, ale pouze na tři roky. A z toho vyplývá nárůst pracovníků, kteří si budou muset kurz obnovit a rovněž nápor na pověřené osoby, tedy i školy a další instituce. V letošním roce také končí první pětileté období od zahájení kurzu.

Projekty Národního ústavu pro vzdělávání

Spolupráce zainteresovaných umožňuje prolínání některých činností. O projektu Národní soustava kvalifikací (NSK) se zmínil Ing. Toman, po něm i Ing. Nekvasilová. NSK2 je individuální národní projekt ministerstva školství, který Národní ústav pro vzdělávání Praha realizoval v letech 2009–2015. Projekt bude ukončen v listopadu tohoto roku, počítá se s jeho udržitelností.

V zastoupení Ing. Karla Opočenského se školy dozvěděly i o projektu Nová závěrečná zkouška (NZZ), který skončil v loňském roce (v letošním roce udržitelnost), projekt Uznávání neformálního a informálního vzdělávání (UNIV3) končí v říjnu 2015 (bez udržitelnosti). Od příštího roku se s uvolněnou pracovní kapacitou budou věnovat své kmenové činnosti – uskutečňovat revize Rámcových vzdělávacích programů (RVP).

Na pracovišti probíhají personální změny, po odchodu ředitele Mgr. Václava Pícla je pověřena řízením ústavu PhDr. Helena Úlovcová.

Propagace zemědělských škol

Jak už bylo výše zmíněno, oblast poradenství a vzdělávání má v Agrární komoře na starosti Ing. Jaroslava Nekvasilová, která ve svém vystoupení doplnila informace pana prezidenta Tomana.

Národní soustava kvalifikací – k 31. 10. končí pětileté období, kdy byla dokončena druhá etapa. Dokončit se podařilo asi 900 profesních kvalifikací, řada jich je ve schvalovacím procesu. V příštím roce by měly být hotové profesní kvalifikace, které zajímají nejenom školy, ale i zemědělské podniky – Agronom pro obiloviny, Agronom pro okopaniny, Zootechnik pro chov skotu, i revize Pěstitele základních plodin (traktorista). Uvítají, když školy jako potencionální autorizované osoby projeví o tyto profesní kvalifikace zájem a stanou se autorizovanými osobami (i když se bilance v hotových zkouškách, v autorizovaných osobách zlepšuje). V podnicích základní profese – zootechnik, agronom, mechanizátor – stále chybí.

Predikce – téma bylo i náplní rozhovoru s paní ministryní Valachovou. Ministerstvo školství připravuje velkou reformu financování všech škol a k tomu je predikce nutná. Jak zjistit potřeby v prvovýrobě? Ministerstvo stále řeší potřebnou metodiku, prostřednictvím které se bude prognóza zjišťovat. Jak získat plnohodnotné informace? I méně přesná čísla budou pro plánování počtu pracovníků do příštích let důležitá. Musíme zjistit, uvedla Ing. Nekvasilová, které obory ve školství úplně chybí a které naopak přebývají, a které produkují absolventy, o které není na trhu práce zájem. Dobrý systém je velice potřebný.

Všichni chceme, aby se zemědělství objevilo v lepším světle i vzhledem k široké veřejnosti, aby školy snadněji získávali nové žáky. Za poslední roky se v propagaci udělalo velký kus práce. Agrární komora by zemědělské školy ráda představovala v dvouměsíčníku AGRObase. Články o několika školách, o jejich aktivitách se už v časopise objevily. S touto nabídkou souvisí i kalendář akcí zemědělských škol, který by Agrární komora zveřejňovala. Pro zveřejňování akcí školám poslouží samostatná rubrika (funkční od prosince 2015), přístupová data školy obdrží.

Semináře a kurzy pro školy

Práci letitého spolupracovníka s Asociací dr. Josefa Sívka z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací od nového školního roku přebírá Bc. Jana Suková. Posluchače seznámila se vzdělávacími aktivitami svého pracoviště, které se uskutečnily nebo připravují.

- Dne 17. 6. 2015 – kurz vzdělávání pedagogů transferu na ČZU Praha.
- Dne 30. 9. 2015 – seminář na MZe „Dotační systémy v zemědělství ČR“ s účastí kolem 70 posluchačů.

(V případě zájmu je možné poskytnout materiály z obou akcí.)

- Na základě výběru pedagogů připravuje Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy podklady pro e-learningový kurz s názvem „Ochrana proti vodní erozi“. Další podklady připravuje doc. Havlíček společně s doc. Skládankou z Agronomické fakulty Mendelovy univerzity a jejich tématem je „Zdravotní bezpečnost objemových krmiv“.
- V současné době nabízejí pedagogům středních škol ke studiu celkem 39 e-learningových modulů; v případě zájmu o zpracování nějakého zajímavého tématu vhodného pro formou e-learningu zaslat návrh na: sukova.jana@uzei.cz
- V srpnu 2015 byl dokončen katalog středních škol se zemědělským zaměřením.
- Kurz pro výkon obecných zemědělských činností byl v loňském školním roce uspořádán na 14 středních školách a celkový počet absolventů kurzu je 170.

Pokud již víte, že bude kurz zahájen i na Vaší škole, prosíme o zaslání této informace na: sukova.jana@uzei.cz

- Od června do konce září 2015 na ÚZEI zrealizovali čtyři kurzy Posilování pedagogických kompetencí lektorů, které absolvovalo celkem 61 účastníků (mohou vykonávat funkci garanta)

Články a další informace ke zveřejnění na webových stránkách Asociace zasílejte na adresu: sukova.jana@uzei.cz

Zvýšení úrovně vzdělávání lektorů

Vzdělávacím aktivitám nejenom Ústavu zemědělské ekonomiky a informací chce být odborně nápomocen Institut celoživotního vzdělávání Mendelu Brno. Podle **doc. PhDr. Dany Linhartové, CSc.**, ředitelky Institutu, nabízejí v rámci zvýšení úrovně vzdělávání lektorů dalšího vzdělávání (jako autorizovaná osoba) školám obdobnou dobrou spolupráci jako pražský vysokoškolský ústav ČZU Institut vzdělávání a poradenství. ICV Mendelu se stane i hostitelem listopadového jednání Výkonné rady a Valné hromady Asociace.

Termín Výkonné rady Asociace byl stanoven na středu 18. 11. 2015 od 15:00 hodin a termín Valné hromady Asociace na čtvrtek 19. 11. 2015 od 9:30 hodin v budově Institutu celoživotního vzdělávání Mendelu Brno.

Další informace najdete rovněž na webových stránkách Asociace: www.asven.cz

Pro dokreslení a doplnění otázek a úkolů, které Výkonná rada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru průběžně s pozvanými hosty řeší, doporučuje redakce nahlédnout i do letošního zářijového a květnového čísla Zemědělské školy.

akr ✿

Hejnický dřevorubec – 18. ročník

Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant, pracoviště Hejnice uspořádala ve dnech 14.–15. října mezinárodní soutěž žáků lesnických škol v práci s motorovou pilou. (Článek přineseme v prosincovém čísle.)

Škola pro praktický život

V České republice bylo na počátku devadesátých let minulého století kolem šedesáti školních statků. Nebyly však plně využity, protože se zaměřovaly pouze na jeden zemědělský obor Agropodnikání. Jejich technologické vybavení zvláště v živočišné výrobě bylo ve většině případů značně zaostalé. Hospodaření pak bylo na hranicích rentability. Tyto důvody byly hlavní příčinou jejich rušení.

Z těchto důvodů se vedení Střední odborné školy a Středního odborného učiliště Horšovský Týn již v roce 2009 rozhodlo nečekat na „konec“ svého Školního statku v Horšově a vytvořit si zde své vlastní vzdělávací centrum praxe a odborného výcviku nejen pro jeden zemědělský obor, ale pro většinu svých oborů včetně vzdělávání dospělých. Unikátní na tomto projektu byla skutečnost, že veškerou činnost ve vzdělávacím centru zajišťují pouze žáci a učitelé školy.

Obory vzdělání, které škola poskytuje

Agropodnikání, Ekonomika a podnikání, Předškolní a mimoškolní pedagogika, Stavebnictví, Podnikání (nástavbové studium), Cukrář, Mechanik opravář motorových vozidel, Kuchař – číšník, Opravář zemědělských strojů, Zedník.

Hlavním cílem vzdělávacího centra na školním statku v Horšově je připravovat žáky ve velice náročném a skutečném podnikatelském prostředí.

Historie Školního statku v Horšově

Školní statek v Horšově je součástí obory, která je včetně budov bývalého hraběcího hospodářského dvora kulturní památkou České republiky. Obora v Horšově stojí již od roku 1593 a je obehnaná unikátní osmikilometrovou kamennou zdí. Už v 18. století se horšovská obora stala vyhledávaným místem pro lovecké kratochvíle majitelů panství a okolní šlechty. K významným hostům patřil například anglický král Edward VII. či následník rakouského trůnu Ferdinand d'Este a další významní hosté. Oboru ještě ve 20. století zdobila soustava devíti rybníků, ze kterých zbyly jen dva. Dále zde najdeme unikátní vodní kanál Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan, napájený z řeky Radbuzy nebo lovecký zámek Annaburg. Ten žáci stavebních oborů školy znovu postavili z trosk a tuto kulturní památku tím zachránili.

Projektovou dokumentaci nejen Annaburgu i celého vzdělávacího centra zpracovali žáci a učitelé oboru stavebnictví. Učitelé

s autorizačním razítkem pak jednotlivé projekty zaštilili a umožnili tak získat stavební povolení. Žáci zednického oboru pak všechny stavební části centra postavili. Elektroinstalace, topení a sanitace prováděla odborná firma. Součástí centra je pak i penzion pro 20 osob a restaurace s přednáškovým sálem pro 60 hostů. Pension již čtyři roky skvěle funguje a jeho roční tržby jsou kolem 2 milionů korun. Provoz je zaměřen na širokou veřejnost – školení firem, zemědělské akce, svatby, turistické zájezdy a podobně. Pension s restaurací s názvem „V Oboře“ nejen projektovali a postavili naši žáci, ale provozují a vaří v něm učni kuchaři, obsluhují učni číšníci a recepční práce včetně pokojů a vzdělávací akce zajišťují studenti ekonomického oboru podnikání.

Stavba vyšla na 21 milionů korun a návratnost provozních výdajů dosahuje téměř 70 %. Nejde zde, a ani nemůže jít o docílení zisku. Jde především o vyzkoušení opravdového podnikatelského prostředí již na škole. Sportovně řečeno, je to jakýsi velice ostrý trénink na mistrovský zápas.

Spoluzákům do restaurace dodávají zatím jen živočišné produkty žáci oboru agropodnikání, kteří mají v centru svoji vlastní farmu téměř všech hospodářských zvířat. Žáci nejen krmí, líhnou a připravují drobná zvířata k dalšímu zpracování pro spoluzáky kuchaře, ale začali z nadojeného mléka vyrábět i sýry. Velká zvířata se z farmy prodávají nebo vozí na jatka. Provoz farmy žáci zajišťují

rovněž o víkendech a prázdninách. V současné době se řeší možnost výstavby nové malé stáje pro dojnice.

Krmiva pro farmu zabezpečuje zatím ze 7 hektarů půdy další zemědělský obor, opraváři zemědělských strojů, kteří si touto činností v praxi vyzkouší nové stroje. Škola získala zemědělské stroje převážně na sklizeň píce z projektu Regionálního operačního programu (ROP). Při letošní historicky první senoseči sklídili žáci téměř 150 kulatých balíků sena a otav.

V příštím roce se má plocha obdělávaných pozemků zvýšit na 30 ha.

Ve vzdělávacím centru naplno fungují postavené opravářské dílny pro tento obor. Učni zde opravují nejen vlastní stroje, ale i stroje pro školní statek a zemědělské podniky v regionu. A opět, dílny si škola postavila sama.

Samotný školní statek Horšov s.r.o. má ke konci loňského roku hospodářskou ztrátu kolem 8 mil. korun a všechny objekty živočišné výroby jsou doslova v dezolátním stavu. Z tohoto důvodu uvažuje Krajský úřad Plzeňského kraje (100% majitel statku) o jeho zrušení. Statek bude předán škole a z pronájmu cca

400 ha zemědělské půdy v majetku kraje bude podpořen další rozvoj školního vzdělávacího centra v Horšově a oprava budov.

Koncepce vzdělávacího centra a žákovských „firem“ směřuje k posílení podnikatelského ducha, větší snahu o konkurenceschopnost a hlavně k odpovědnosti žáků i učitelů za svoji práci.

Žáky je totiž nutné již na škole připravovat ve skutečném **podnikatelském prostředí** přizpůsobeném podmínkám výuky s osobní odpovědností a hlavně **s konkrétním měřitelným výstupem**. Tím je **návratnost provozních výdajů**. Je to velice náročný způsob výuky, který ale spolehlivě odhalí stupeň dosažené kvality.

V současné době škola připravuje provoz dalších studentských firem. Pro obor Cukrář je to školní cukrárna s výrobnou a pro čtyřletý maturitní obor Předškolní a mimoškolní pedagogika vlastní mateřská škola. Obě aktivity budou koncipovány a provozovány stejným způsobem jako současně již fungující firmy. Opět je povedou jen žáci se svými učiteli.

K úplné spokojenosti škole ještě chybí malá stáj krav, kterou chceme vybudovat za přispění Krajského úřadu Plzeňského kraje.

Ing. Václav Švarc, ředitel školy 🌸

145. výročí založení Střední zemědělské školy v Písku

Zemědělská škola v Písku patří mezi jednu z nejstarších zemědělských škol v České republice. Dne 25. září 2015 oslavila Střední zemědělská škola v Písku 145. výročí od svého založení Dnem otevřených dveří i Dnem zemědělce a venkova.

První zmínky o zemědělském vzdělávání z regionu pocházejí již z roku 1868. Z podnětu Vojtěcha Janoty se tohoto roku utvořilo 24členné družstvo z občanů píseckých a okolních pokrokových rolníků s baronem Robertem Hildprandtem v čele, které si vzalo za úkol zřízení rolnické školy v Písku.

Již 6. prosince roku 1870 byl otevřený první ročník školy, do kterého nastoupilo 11 žáků.

Počátky výuky nebyly nikterak lehké, ale peněžními podporami přispěla okolní šlechta, duchovenstvo, okresy, obce i různé spolky. Někteří učitelé vyučovali v začátcích ve škole bezplatně. K praktickým cvičením zapůjčil pozemek Dobešického dvora kníže Jiří Lobkovic. Prvním ředitelem školy byl Jan Suda. Historie budovy sahá do roku 1886, kdy 3. března 1886 byla povolena stavba a 21. června 1887 byla budova slavnostně vysvěcená a předána svému účelu. Kolem budovy školy byly zřízeny ozdobné sady, zelinářská zahrada se skleníkem a další prostory pro praktické vyučování. Dalším významným mezníkem v historii školy bylo 3. září 1886, kdy školu navštívil císař František Josef I. V souvislosti s touto událostí se škola pyšní pamětní deskou v ředitelně školy. Budova školy i výuka postupem času doznaly řady změn, co však zůstává stejné, škola vedla a nyní vede ke vzdělávání zemědělských odborníků v kraji.

V současné době se žáci ve škole vzdělávají ve dvou oborech, Agropodnikání nebo Ekologie a životní prostředí.

Významný den zahájil Ing. Miloš Cieslar – ředitel SZeŠ Písek. Přivítal významné hosty, zástupce zřizovatele, institucí a firem, ředitele základních i středních škol, pozdravil současné i dřívější zaměstnance školy a žáky jak zemědělské školy, tak obchodní akademie, která se do budovy sestěhovala v roce 2013.

Pan ředitel vyzdvihl nejen důležité mezníky v historii školy, ale seznámil přítomné i se současnými podmínkami ve škole. Zmínil se o modernizaci odborných učeben, novém vybavení odbornými pomůckami pro praktické vyučování jednotlivých odborných předmětů i předmětu praxe a zdůraznil význam praktického vyučování i spolupráce s odborníky v regionu. Podtrhl význam zemědělství pro krajinu i obyvatelstvo i nutnost vzdělávání zemědělských odborníků nebo odborníků v oblasti ekologie a péče o krajinu. Posléze pan ředitel předal slovo významným hostům.

Ke shromážděným promluvil poslankyně PČR Ing. Radka Maxová, první náměstkyně hejtmana Jihočeského kraje Mgr. Ivana Stráská a předsedkyně výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost zastupitelstva Jihočeského kraje RNDr. Jana Krejsová. Dále vystoupili za Jihočeskou univerzitu prodekan pro pedagogickou činnost Zemědělské fakulty Ing. Karel Suchý Ph.D., prodekan pro rozvoj Ing. Zdeněk Štěrbá Ph.D., za Českou zemědělskou univerzitu v Praze zástupce ředitele Institutu vzdělávání a poradenství Ing. Karel Němejc Ph.D. a za zemědělskou veřejnost předseda okresní agrární komory v Písku a člen školské rady zemědělské školy pan Pavel Novotný. Z jejich úst byla slyšet milá slova na

adresu školy, milá přání škole do budoucích let a v některých případech i zamyšlení na dřívější studentská léta.

Po zahájení se zúčastnění odebrali na **prohlídku školy**, která se pyšní zmodernizovanými odbornými učebnami a novými moderními pomůckami díky projektům Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) a Regionálního operačního programu (ROP) Jihozápad. Kromě prostor školy bylo možné si prohlédnout školní zahradu, výstavu nově zakoupené zemědělské techniky, vozidel autoškoly i výstavu drobného zvířectva pořádanou Českým svazem chovatelů ZO Záhoří. Vnitřní i venkovní prostory školy si mohli návštěvníci prohlédnout až do 16 hodin.

Souběžně se školními aktivitami probíhal na Školním statku v Dobešicích **Den zemědělce a venkova s bohatým programem**.

Návštěvnost letošního ročníku předčila ve velké míře oba ročníky předcházející. Do organizační práce se aktivně zapojili nejen učitelé odborných předmětů Střední zemědělské školy a vedoucí pracovníci školního statku, ale i studenti. V rámci akce probíhala celá řada doprovodných aktivit. Ať už to byla návštěva bioplynové stanice, projížďka kočárem s koňským spřežením nebo „pouze“ prohlídka areálu. Příchozí hosté měli jedinečnou příležitost nahlédnout zblízka do objektů zemědělské prvovýroby, ale i do učeben studentů, kde vzniká nové středisko praktického vyučování. Nedílnou součástí akce byly velmi zajímavé výstavy a odborné poradny.

Letos byla opět jednou z nejširších **výstava zemědělských strojů**. Byly zde ukázány nejen historické stroje, ale i nejmodernější mechanizační pomocníci. Právě o prezentaci této moderní techniky projevila zájem celá řada firem. Hosty zaujala rovněž **odborná poradna** práce se včelami, spojená s ochutnávkou medu. Již tradičně velký zájem vzbudily **ukázky prací se zvířaty**. Ať to bylo stříhání ovcí, práce s koňmi, práce podkováře, nebo ošetřování paznehtů skotu. Hosté se mohli seznámit s moderními pracovními technikami a pracovními postupy, s moderními technologiemi, které jsou používány v souladu s **welfare zvířat**.

Nedílnou součástí Dne zemědělce a venkova byla **prohlídka pavilonů drobného chovu**, kde školní statek chová kolekci plemen králíků, ovcí, koz a drůbeže, včetně všech genových rezerv zvířat ČR. Roztomilá mláďata budila pozornost nejen těch nejmenších hostů.

Jako již tradičně byla v popředí **ukázka plemen prasat**. Školní statek je chovatelem kolekce 12 plemen, což je v České republice rarita. Návštěvníci mohli zblízka vidět i nevšední plemena. Největší zájem vzbuzovala selata Čínskému přikukleného prasete pro svůj vzhled, ale i chovné kusy plemene Přestické černostrakaté pro svoji velikost. Pokud hosté projevíli zájem, byl jim podán i odborný výklad. A zájem opravdu byl.

Aby však ukázka nebyla jen pro oči, byla i letos připravena **ochutnávka grilovaného prasátka** plemene Slovenská mangalica. Ochutnali jste? Na Školním statku SZeŠ Písek je vždy na co se podívat a návštěva je příjemným zážitkem pro malé i velké.

Tak nezapomeňte – zemědělská škola pořádá nejen Den zemědělce a venkova v Dobešicích, ale i Dny otevřených dveří a Dny pro základní školy a my vás všechny srdečně zveme!

S přispěním Ing. Lenky Zámečnickové a Ing. Marie Procházkové
Vás na návštěvu školy a školního statku zve Ing. Miloš Cieslar.

Projektové aktivity poděbradské školy

V letošním říjnovém čísle jsme uveřejnili pozvánku Střední zemědělské školy a Střední odborné školy Poděbrady na slavnostní ukončení projektu „Školní ekologická zahrada – živá laboratoř“. Možná jste se v polovině října do Poděbrad podívali, pestrý několikadenní program pro žáky základních škol i veřejnost ve spolupráci s Českým svazem chovatelů jistě stál za navštívení. I proto se na školu znova vracíme.

Informace o škole

Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady má významnou historii. První zmínky o zemědělském vzdělávání v Poděbradech se datují do období 1. světové války, v roce 1919 pak byla škola oficiálně založena. V zemědělském vzdělávání má tedy opravdu dlouholetou tradici.

V současné době škola nabízí čtyři studijní obory: agropodnikání, veterinářství, přírodovědné lyceum a veřejnosprávní činnost, které se vzhledem k dlouhé historii školy formulovaly postupně několik let. Protože je však důležité držet krok s moderními postupy výuky a metodami práce v laboratořích, tak se škola zapojila do projektu Cestou přírodovědných oborů napříč Středočeským krajem s cílem vybavit stávající chemickou laboratoř novým zařízením a pomůckami, které umožní uplatňovat moderní metody ve výuce a motivovat tak žáky k většímu zájmu o přírodovědné obory.

Obory vyučované na SZeŠ a SOŠ Poděbrady:

Nejstarším oborem je **agropodnikání**. Žáci se zde naučí dovednostem, které jsou potřeba k podnikání v oboru zemědělství. Toto zaměření je určeno všem, kteří mají rádi přírodu, zvířata, podnikatelskou práci a zemědělskou techniku.

Zájem o přírodu je společný s oborem **přírodovědné lyceum**. Tento obor je ale spíše určený pro žáky, kteří ještě nemají své zájmy úplně vyhraněny a chtějí se po střední škole dále vzdělávat na vysokých školách specializovaných hlavně na přírodovědné zaměření.

Veterinářství je poměrně nový obor vyučovaný na škole, který vznikl na základě zájmu budoucích žáků a poptávky možných budoucích zaměstnavatelů regionu. Zájemci o studium se vzdělávají zejména v oblasti anatomie a fyziologie zvířat, preventivní veterinární medicíny a chovu zvířat.

Veřejnosprávní činnost pak připravuje žáky pro administrativní a sociální práci v úřadech státní správy, soudnictví, ekonomické sféry i v soukromém sektoru.

Všechny tyto čtyři obory, když se spojí dohromady, představují moderní „zemědělský podnik“ fungující podle zásad správného hospodaření, včetně kvalitního administrativního zázemí.

Protože je v dnešní době považováno za efektivní hospodařit v souladu s přírodou, škola toto v praxi realizuje na školní zahradě a drobné chovu i spoluprací se školním statkem a dalšími okolními farmami. Zde žáci získají praktické zkušenosti podložené teoretickými vědomostmi získanými ve školních hodinách. Dílčí problémy, se kterými se setkávají v praxi, mohou pak následně řešit a zkoumat v moderně vybavené školní laboratoři.

O projektu

Aktivity se realizovaly v rámci projektu **Cestou přírodovědných a technických oborů napříč Středočeským krajem** (reg. č. CZ.1.07/1.1.00/44.0011) pod záštitou hejtmána Středočeského kraje Miloše Petery a statutárního zástupce hejtmána a náměstka hejtmána pro oblast školství, mládeže a sportu Milana Němce. Projekt byl financován z prostředků Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu ČR.

Cílem projektu byla metodická podpora přírodovědného a technického vzdělávání na Střední zemědělské škole a Střední odborné škole Poděbrady s dosahem na ostatní střední školy a základní školy v regionu. Na poděbradské škole se jednalo konkrétně o modernizaci a dovybavení původní chemické laboratoře (přístrojové vybavení, pomůcky, materiál), které umožní kvalitní výuku přírodovědných předmětů.

Učitelé byli k práci v laboratoři proškoleni lektory z České zemědělské univerzity v Praze. Nově vybavená laboratoř umožní výuku svým žákům v předmětech chemie, ale také například mikrobiologie, parazitologie, praxe, zpracování přírodovědných produktů a dalších předmětů v oborech agropodnikání, veterinářství, přírodovědné lyceum a veřejnosprávní činnost.

Laboratoř navštěvovali žáci z 15 tříd partnerských základních škol. Pod vedením mentorů středních škol se výuka zaměřovala na témata související s potravinami a jejich kvalitou. Žáci podle pracov-

ních listů prováděli praktická cvičení, např. na téma mléko, maso, vejce, obilniny, ovoce, zelenina, voda, med a podobně. Celkem bylo podpořeno 442 žáků základních škol. Tato zajímavá a atraktivní výuka zvýšila zájem žáků o studium předmětů s přírodovědným zaměřením.

Ve volném čase měli žáci základních a středních škol prostor pro realizaci kroužků, které byly zaměřeny na potraviny kolem nás. Žáci měli možnost vedle potravinářských rozborů zkoušet i výrobu některých potravin – sýrů, jogurtů, klobás, kompotů, olejů a podobně. Za dva roky bylo podpořeno celkem 24 žáků základních škol a 25 žáků SZeŠ a SOŠ Poděbrady.

Žáci poděbradské střední školy opakovaně navštěvovali Českou zemědělskou univerzitu, kde si na katedře potravinových zdrojů pod vedením lektorů vyzkoušeli, jak náročná je výuka na akademické půdě. Celkem bylo podpořeno 246 žáků.

Velkým přínosem tohoto projektu bylo zajištění řady exkurzí, které směřovaly do zemědělských a zpracovatelských podniků se zaměřením na výrobu a kvalitu zemědělských produktů. Tato klíčová aktivita umožnila žákům navázat kontakt se zpracovatelskou sférou a zajistila nové vztahy podniků a školy.

Pro tyto aktivity byly partnery Střední zemědělské školy a Střední odborné školy Poděbrady základní školy (ZŠ TGM, ZŠ Václava Havla, ZŠ Jedna radost Poděbrady, ZŠ Vrbová Lhota, ZŠ Nymburk a ZŠ Žehuň), které už tradičně spolupracují s poděbradskou školou v rámci projektových dnů a využívají přírodovědné a technické zázemí školy i školního statku.

Celkem bylo podpořeno 2523 žáků základních i středních škol.

Ing. Michaela Znamínková

Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady ✱

Trendy a problémy ve vzdělávání a poradenství

Institut vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze uspořádal už tradičně začátkem školního roku odborný metodicko-didaktický seminář pro ředitele cvičných škol, koordinátory pedagogické praxe, cvičné učitele, pracovníky institucí pro odbornou praxi studentů oboru „Poradenství v odborném vzdělávání“ a absolventy IVP oboru „Učitelství odborných předmětů“.

Vzdělávací seminář se konal 22. a 23. září 2015 v příjemných prostorách Institutu vzdělávání a poradenství v Malé Chuchli, kde už od rána přicházející účastníky vítalo i hřejivé slunce.

Hosty přivítal úvodním slovem **prof. Ing. Milan Slavík, CSc.**, ředitel Institutu vzdělávání a poradenství. Mimo jiné

upozornil na důležité propojení vysokoškolské výuky s praxí a vyzdvihl tak význam těch našich škol, která slouží Institutu jako cvičná pracoviště. Jak se rozšiřuje tolik potřebná praxe, jsou potřeba i nová pracoviště. Úspěch přináší i nově zavedené naslechové praxe, což byla už dříve využívaná aktivita.

Druhým vystupujícím byla ředitelka Střední školy umělecké a řemeslné v Praze **Ing. Jana Porvichová, Ph.D.**

Téma **Třídní učitel**, problém, který jako ředitelka denně řeší, posluchače zaujal. Třídní učitel je „běžný pojem“, nad kterým se mnozí ani moc nezamyslíme, ale kolik nejistot a vážných důsledků se při hlubším pohledu vynoří.

Třídní učitelé nejsou problémem školy, ale jsou problémem školství; problém, který se vine až na vysoké školy pedagogické, kde není na tuto funkci budoucí učitel vůbec připraven. A přitom třídní učitel je velmi důležitá osobnost – musí dávat dohromady celý třídní kolektiv, rozmanité povahy dětí... Nezíská-li potřebné vzdělání na vysoké škole, jaké má možnosti v dalším vzdělávání? A jak je pojem třídní učitel ukotven v legislativě?

Těmito a dalšími otázkami se Ing. Porvichová ve svém vystoupení podrobně zabývala a my se k tomuto tématu ještě vrátíme samostatným článkem v prosincovém čísle.

S nadhledem a s humorným nádechem pojal další přednášku – **Náročné situace ve škole a nevhodné chování žáků** (podněty pro jejich zvládnutí) **PhDr. Václav Holeček, Ph.D.**, zástupce vedoucího katedry psychologie Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Své vystoupení rozdělil do několika tematických celků: – myšlenky pozitivní psychologie – vývoj emocí učitele, syndrom vyhoření – stresory učitelské profese – komunikace učitel – žák.

(Protože bychom vám rádi přednášku rovněž předložili v samostatném příspěvku, „naladíme“ vás zatím několika citáty z prezentace k uvedeným tématům.)

Albert Einstein. „Každý člověk je génus. Pokud budete posuzovat rybu podle její schopnosti vylézt na strom, celý svůj život prožije s vědomím, že je neschopná.“

Doporučení: Je třeba najít jiný způsob, jak posuzovat schopnost ryby či předpoklady žáků pro úspěch v životě! Naučme se změnit úhel pohledu!

Ve 4. st. př. n. l. vyzývá Démosthénes: Člověče, buď trpělivý přijmout věci, které nemůžeš změnit; odvážný a změň ty, které změnit můžeš; a moudrý, abys odlišil jedny od druhých. Učitel může změnit svůj způsob komunikace, může být laskavě náročný.

Vaši žáci zapomenou, co jste jim říkali,
vaši žáci zapomenou, co jste je naučili,
vaši žáci zapomenou, co jste pro ně udělali,
ale nikdy nezapomenou, jak se s vámi cítili.

Informace o projektu **Posílení významu pedagogické praxe v přípravě učitelů středních odborných škol II** představil **Mgr. Jiří Votava, Ph.D.**, vedoucí Katedry profesního a personálního rozvoje IVP.

Letošní ročník semináře souvisí i s výše uvedeným projektem, prostřednictvím kterého hledají odpovědi na otázky, jak připravovat učitele prakticky. V rámci projektu spolupracují se cvičnými školami, navazují kontakty se svými absolventy pro získání zpětné vazby. Rozšiřují pedagogické praxe na školách, posilují práci cvičných učitelů, zavádějí následkové praxe. Na semináře, přednášky zvou zkušené pedagogy..., to není jen projekt, ale dlouhodobý záměr do budoucnosti!

Význam podle Mgr. Votavy přikládají dlouhodobé spolupráci i se zahraničními školami..., příští rok v květnu se v těchto prostorách uskuteční dvoudenní mezinárodní seminář určený i pro české učitele, na kterém vystoupí zahraniční učitelé zemědělských oborů.

Enter study days 2016

Workshop pro učitele odborných škol pořádá evropská organizace **Enter**, která sdružuje instituce připravující učitele se zaměřením na zemědělské, lesnické a příbuzné obory.

Cílem akce je nabídnout učitelům nové metody a přístupy pro výuku a umožnit výměnu zkušeností s ostatními domácími i zahraničními účastníky.

Akce se koná 12.–13. května 2016 v prostorách Institutu vzdělávání a poradenství v Malé Chuchli.

<https://www.facebook.com/networkenter>

<http://enter.educagri.fr>

<http://www.ivp.czu.cz>

Další přednáška **Zpětná vazba z nově zavedených náslecho-
vých praxí** v podání **Ing. Emila Kříže, Ph.D.**, odpovědného pra-
covníka Institutu vzdělávání a poradenství pro zajištění odborné
praxe, navazovala na předchozí téma.

Cílem náslecho-
vých praxí studentů bakalářských oborů je přímé
sledování výuky na cvičných i jiných školách. Po nutném souhlasu
příslušné školy student sleduje konkrétní výuku a ze svých postře-
hů vypracuje záznamy. Náslecho-
vá praxe je uzavřena zápočtem.
V loňském roce náslecho-
vou praxí absolvovalo 21 studentů na
17 školách, letos 48 studentů na 21 školách. Praxe splnila svůj
účel a bude i nadále součástí výuky studentů bakalářského studia.

Počet cvičných škol se rozšiřuje, i na letošním setkání obdržely
nové cvičné školy statut a jmenovací listinu.

Effektivní učení chybou nazval svou přednášku pedagog Institu-
tu vzdělávání a poradenství **Mgr. Alek Lačev, Ph.D.**

Jak bychom měli učit, s chybou či bez chyb?, byla první otáz-
ka pro posluchače. Kdo si lépe zapamatuje správné řešení? Žák,
který nejprve chybí a až posléze je mu sděleno správné řešení
nebo žák, kterému je rovnou sdělena správná informace? Učitelé
většinou nezaváhali... Přetrvává představa, že pokud žáci chybu-
jí, nenaučí se správnou informaci, tedy, co se chybně naučíme,
už si hůře opravíme. Opak je ale pravdou, z řady experimentů se
ukazuje, že neúspěšný pokus vybavit si informaci, než je sdělena
správná, vede k lepšímu zapamatování. To znamená, chybování
a neúspěch zlepšují proces učení, lepší pamatování informace.

Učitele zaujal i další popsáný pokus. Co se za rok stane, když
v jedné třídě chválíme chytré žáky za inteligenci a ostatní žáky za
aktivitu? A během té doby jim předložíme takřka nezvládnutelný
úkol... U chytrých dětí dojde rychle ke ztrátě motivace, berou své
chyby jako selhání. U ostatních žáků se projeví tvrdá práce ve sna-
ze problém vyřešit, byť při tom dělají řadu chyb. Po celoročním
hodnocení u chytrých žáků dojde k poklesu IQ v testu o 20 %,
u ostatních žáků k vzestupu IQ o 30%.

Jakou děláme ve třídě chybu? Ač tušíme, že záleží na úsilí, stej-
ně spíše odměňujeme výsledky. Měli bychom se vyhnout chvále
na osobu a místo toho poskytnout chválu zaměřenou na proces.

Co vede k růstu osobnosti? Intelligence a schopnosti jsou vypěs-
tované, učení vyžaduje úsilí.

Chybovat tedy není chyba, důležité je, jak s tou chybou dále bude-
me nakládat. Vědomě chyby dělat nemusíme, ale když se dostaví,
je třeba se k nim dobře postavit.

Zpestřením programu bylo vystoupení **Ing. Petra Alexandra, CSc.**, z občanského sdružení Harvest Films Praha na téma
Učíme se filmem. Při projekci s výkladem přiblížil posluchačům,
jak realizovat výuku pomocí filmu. Výsledky vědy a výzkumu předá-
vají široké veřejnosti, ve svých aktivitách cílí i na žáky středních škol.

Fungují na bázi grantových projektů a mají zájem i o zapojení škol
do projektů. Více na: www.harvestfilms.cz

Po ukončení přínosného semináře se zajímavým obsahem, násle-
dovalo **jednání Rady Institutu vzdělávání a poradenství pro
spolupráci s praxí** a celodenní program byl uzavřen neformálním
společenským setkáním všech účastníků.

Na druhý den byla pro zájemce připravena **exkurze do Střední
školy umělecké a řemeslné v Praze**, kde je ředitelkou školy
paní Ing. Jana Porvichová, Ph.D.

Škola zajišťuje výuku ve třech vlastních objektech a nabízí tříleté
a čtyřleté obory, dvouleté denní a tříleté dálkové nástavbové obory
a speciální kurzy. Učitelé navštívili sídlo školy a praktické vyučování
na Zlíchově, kde se připravují budoucí truhláři, čalouníci, umělečtí
kováři, zámečníci a umělečtí truhláři a řezbáři. Bylo skutečně co
obdivovat! V řezbářské dílně pod vedením pana mistra a s pomocí
přítomných žáků si pak všichni měli možnost vydlabat svou misku
z lipového dřeva.

Další informace: <http://www.ssuar.cz>

Těžko si představit lepší závěr dvoudenního odborného metodico-
didaktického semináře. Velké díky patří všem, kdo se na jeho
přípravách a dobrém průběhu podíleli!

akr ✿

Stresy neustále ohrožují rostliny

Stresy ohrožují jak člověka, tak i zvířata nebo rostliny. Mírná krátkodobá stresová zátěž může být prospěšná, ale dlouhotrvající vyšší stupeň stresu většinou vede k nevratným změnám. Podle jednoho klasika fyziologie bez stresu není života a vyvrcholením stresu je pouze smrt.

Konference „**Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2015**“ uspořádaná ve dnech 15. až 16. září na půdě České zemědělské univerzity v Praze (ČZU) byla zaměřena na problematiku variability počasí ve vztahu ke stresům rostlin.

Přítomné na letošním již patnáctém ročníku uvítal doc. Ing. František Hnilička, Ph.D. Ten poté moderoval několik přednáškových bloků přednášek. Doc. Hnilička již plánuje další ročník této tradiční akce, tentokrát ve slovenském Zvolenu.

Léto až druhé nejteplejší

V první odborné přednášce „**Analýza dlouhých časových řad teplotních a srážkových charakteristik ve vztahu k výskytu mimořádných jevů**“ promluvila **Ing. Věra Kožnarová, CSc.**, z ČZU. Připomněla, že metody hodnocení klimatických údajů byly stanoveny již v roce 1947.

Meteorologická stanice by měla zajistit stálé podmínky pro měření, ale to často představuje problém. Například na nejstarší meteorologické stanici v Praze – Klementinu, kde se měří od roku 1775, je meteorologická stanice umístěna na budově, pod

Doc. Ing. František Hnilička, Ph.D.
a Ing. Věra Kožnarová, CSc.

kteou se již mnohokrát změnil povrch. Na druhé nejstarší meteorologické stanici v Praze – Karlově se díky umístění na střeše prostředí od začátku měření v roce 1921 prakticky nemění.

Všichni si pamatujeme na letošní horké a suché léto. V průměru však bylo ještě tepleji v roce 2006. Nejvyšší denní maximum ale bylo letos na Karlově pokořeno, 8. srpna zde naměřili rekordních 38,9 °C. Co se týče srážek, letošní červenec skončil se 45 % normálu. Nadto v červenci ani jednou nespadlo více než deset milimetrů.

Počasí mění choroby pšenice

S přednáškou nazvanou „**Vliv současných změn počasí na výskyt chorob u obilnin**“ vystoupila **Ing. Jana Chrpová, CSc.**,

z Výzkumného ústavu rostlinné výroby, v. v. i. (VÚRV). U úvodu připomněla, že výskyt chorob podmiňuje celá řada různých faktorů. Patří k nim i povětrnostní podmínky daného ročníku.

Mezi závažné choroby pšenice se řadí fuzariózy klasu. Onemocnění se negativně odráží jak na výši výnosu, tak i na kvalitě zrna. Ing. Chrpová upozornila na to, že suché jaro a slunečné velmi teplé počasí s nižším úhrnem srážek nebo s krátkými příchovými dešti v době kvetení a bezprostředně po něm výskyt fuzarióz nepodporuje.

Ing. Chrpová vysvětlila, že na území České republiky je možno vymezit oblasti, kde se pravidelně zvyšuje obsah mykotoxinu DON v zrna pšenice nad povolených 1,25 mg/kg. K výskytu nadlimitních hodnot dochází tam, kde mají průměrnou roční teplotu vyšší než 6 °C. Při současném oteplování je možno čekat, že se klasové fuzariózy rozšíří i do vyšších nadmořských výšek.

Obsah mykotoxinů v zrna pšenice se nezvyšuje s vyšším úhrnem srážek, ale nadlimitní hodnoty DON se často vyskytují při pěstování u vodních toků nebo rybníků, tedy v místech s častými mlhami. Jako příklad Ing. Chrpová uvedla, že u vzorků z okolí Českých Budějovic se často nadlimitní hodnoty DON nalézají, zatímco zrno pšenice z oblasti Vysočiny zvýšený obsah mykotoxinů nevykazuje.

Ing. Chrpová vysvětlila, že byl dlouhodobě považován za hlavního původce klasových fuzarióz pšenice v oblasti střední Evropy druh *Fusarium culmorum*. Pravděpodobně kvůli změnám klimatu se postupně převažujícím původcem klasových fuzarióz stává *Fusarium graminearum*. V posledních letech také stoupá význam *Fusarium poae*.

V České republice se v nepravidelných intervalech objevuje rez plevová. Epidemický výskyt obvykle přetrvává po několik let. Ke kalamitnímu výskytu této choroby v posledních dvou letech přispěly teplé zimy. Na naše území se ze západní Evropy rozšířily nové teplomilné rasy této houbové choroby. Tyto rasy byly do Evropy zavlečeny z Indie, Číny a Pákistánu. Současné odrůdy pšenice vykazují různou náchylnost vůči rzi plevové. U nových odrůd se šlechtí na odolnost k této chorobě.

Choroby kaštanovníku

„**Příčiny výskytu škodlivých činitelů na dřevinách**“ se pokusila objasnit **doc. Ing. Gabriela Juhásová, CSc.**, z Ústavu ekologie lesa SAV Zvolen. Konstatovala, že příčiny nelze nikdy určit

zcela jednoznačně. Pro rozvoj onemocnění musejí být splněny určité podmínky. K nim patří výskyt patogenního činitele, náchylnost nebo odolnost hostitelské rostliny a optimální teplota i vlhkost.

Již půl století se doc. Juhášová se svým týmem zabývá monitoringem výskytu škodlivých činitelů kaštanovníku jedlého na Slovensku s cílem zjištění rozšíření hub rodů *Cryphonectria* a *Phytophthora*. Původce poškození kaštanovníku jedlého poprvé na Slovensku identifikovali v roce 1965. Od té doby se tito škodliví činitelé na slovenském území podstatně rozšířili.

Doc. Ing. Gabriela Juhášová, CSc.,
zasvětila chorobám dřevin více
než padesát let

Původce houbové choroby *Cryphonectria parasitica* různou měrou napadá stromy kaštanovníku. Při vysokém napadení mohou odumřít. Mycelium houby se dostává pod kůru, objevují se trhliny. Tato choroba spolu s dalšími poškozuje kořeny, kmen i větve. Napadené stromy prosychají. *Cryphonectria parasitica* na území Slovenska proniká ze sousedních zemí – z Rakouska, Maďarska a Ukrajiny.

Ačkoli doc. Juhášová zasvětila tomuto výzkumu padesát let života, k účinnému potlačování napadení starých stromů se zatím nedobrala. Podle jejích slov se rakovinné rány způsobené napadením houbovými chorobami podaří zahojit, ale hned vedle se vzápětí utvoří jiné. Dílčí úspěchy se však už dostavily. U mladých stromů kaštanovníku se léčba poměrně daří.

Čínské pšenice pro šlechtění

S vystoupením s názvem „**Hodnocení genetické a fenotypové variability v souboru čínských odrůd pšenice**“ přišel Ing. Zdeněk Nesvadba, Ph.D. z VÚRV. Podle jeho informace v roce 2014 na pokusném pozemku v Praze-Ruzyni vyseli soubor pšenic vyšlechtěných v Číně. Do pokusů zařadili čínské šlechtěné odrůdy ozimé pšenice a jako kontrolní dvě odrůdy u nás pěstované. Jednotlivé odrůdy vyseli na políčka dva metry čtvereční veliká. V dalším pokuse porovnávali čínské krajové a šlechtěné odrůdy jarní pšenice plus u nás běžně pěstovanou kontrolní odrůdu.

Po sklizni odrůdy ozimé pšenice rozdělili dle jejich vlastností do čtyř skupin. Do první zařadili odrůdy s dobrou produktivitou klasu a nižší hmotností tisíce semen (HTS). Druhou skupinu tvořily odrůdy vykazující nízkou odolnost vůči padlí, které měly v zrna vysoký obsah hrubého proteinu a mokrého lepku. Do třetí skupiny patřily odrůdy ozimé pšenice s vyšším stéblem a delší dobou od kvetení

do zralosti a s vysokou HTS. Čtvrtou skupinu tvořily krátkostébelné odrůdy vykazující nízkou produktivitou klasu a vyšší obsah hrubého proteinu a mokrého lepku v zrna.

Do čtyř skupin rozdělili i testované odrůdy jarní pšenice. Do první skupiny byly zařazeny poléhavé odrůdy s dlouhým stéblem, které měly vyšší obsah hrubého proteinu a mokrého lepku v zrna. Druhou skupinu tvořily odrůdy s dlouhým stéblem a krátkým klasem vykazující průměrná až podprůměrnou produktivitu klasu i jakost zrna. Odrůdy zařazené do třetí skupiny charakterizovala ranost, odolnost k poléhání díky krátkému stéblu a dlouhý klas. Odrůdy ve čtvrté skupině měly dlouhé stéblo a poléhaly, dosahovaly průměrných až podprůměrných hodnot většiny sledovaných znaků.

Ing. Nesvadba se svým týmem dospěli k následujícím závěrům. Řada čínských materiálů se vyznačovala raností v době kvetení a metání, některé z nich delší dobou od kvetení do zralosti, což má význam pro tvorbu zrna. Většina kultivarů měla velmi krátké stéblo. V produktivitě klasu byly nalezeny typy nejen s vysokým počtem zrn v klásku a v klasu, ale i s velmi vysokou hmotností tisíce semen.

Některé čínské materiály se hmotností zrna vyrovnaly výkonným domácím odrůdám. Mezi čínskými kultivary byly nalezeny materiály s cennými charakteristikami kvality zrna, především vysokým obsahem proteinu, mokrého lepku a škrobu.

Slabinu většiny čínských odrůd ale představuje nižší odolnost k padlí travními a pravděpodobně i celkově nižší zimovzdornost. Ke kladům naopak patřila suchovzdornost většiny odrůd pocházejících z Číny. Nalezené specifické znaky mohou být přínosem ve šlechtitelských programech v České republice.

Ing. Hana Honsová, Ph.D.

Česká zemědělská univerzita v Praze ☼

Konference zaměřená na problematiku stresů rostlin se těšila vysokému zájmu veřejnosti

Konference ICOLLE 2015

Kvalita vzdělávacího systému je v České republice velmi aktuálním tématem. Z různých úhlů pohledu, téměř jako pod drobnohledem, se na něj podívali odborníci na mezinárodní vědecké konferenci ICOLLE 2015. Její 7. ročník se zaměřil právě na zhodnocení kvality vzdělávání a na diskusi nad možnostmi jejího zvyšování v podmínkách ČR a EU.

Konferenci ICOLLE 2015 uspořádal ve dnech 15.–16. 9. 2015 vysokoškolský ústav Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně, který se dlouhodobě věnuje problematice vzdělávání v celé její šíři. Záštitu nad konferencí převzali Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, hejtmán Jihomoravského kraje JUDr. Michal Hašek a rektor Mendelovy univerzity v Brně prof. RNDr. Ladislav Havel, CSc.

„Posláním mezinárodní vědecké konference ICOLLE je věnovat se aktuálním tématům v oblasti školství, a tím kvalita vzdělávání a její zvyšování jsou. Dokladem toho je i skutečnost, že zvyšování kvality vzdělávání patří mezi priority ministerstva školství“ uvedla na zahájení **doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc.**, ředitelka vysokoškolského ústavu Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně.

V úvodní plenární části konference zazněly přednášky, které vytvořily pomyslný rámec konference. V této části vystoupil např. **PhDr. Václav Trojan, Ph.D.** z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, který poukázal na úskalí zjednodušujícího pohledu na vzdělávací systém produkující pouze budoucí zaměstnance. Dále PhDr. Trojan uvedl: „Má-li být vzdělávací systém úspěšný a podporující rozvoj společnosti, musí na jedné straně zohledňovat vývoj a změny. Stejně tak ale musí na druhé straně respektovat svoje kořeny, východiska i dosavadní vývoj.“

Konference ICOLLE 2015 se zaměřila na zhodnocení kvality vzdělávání v ČR

Z plenární části konference

Dalším přednášejícím v plenární části byl **Ing. Miloš Rathouský** ze Svazu průmyslu a dopravy ČR, který sdružuje více jak 10,5 tisíce firem. Podle Ing. Rathouského zaměstnavatelé mimo jiné usilují o spolupráci při přípravě obsahů vzdělávacích programů, zavedení prvků duálního vzdělávání i hodnocení vysokých škol podle úrovně znalostí a dovedností absolventů, včetně jejich uplatnitelnosti.

Následující příspěvky plenární části se věnovaly kvalitě a efektivitě celoživotního vzdělávání, rostoucímu významu seniorského vzdělávání a vlivu představ, názorů a argumentů, kterými učitel odvodňuje svoji edukační činnost na kvalitu výuky.

Na plenární část navázalo jednání v sekcích, kde účastníci konference hovořili o různých aspektech, které ovlivňují kvalitu vzdělávání a dělili se o své praktické zkušenosti z oblastí sekundárního a terciárního vzdělávání, dalšího vzdělávání a vzdělávání seniorů.

V letošním ročníku konference ICOLLE účastníci diskutovali ve čtyřech odborných sekcích, kde referovalo celkem 60 účastníků s celkem 50 příspěvky.

V **sekci 1** zaměřené na **Sekundární vzdělávání** bylo prezentováno 10 příspěvků. Vystoupení byla orientována zejména na:

- problematiku motivace a kritického myšlení žáků středních škol;
- připravenost učitelů vzdělávat žáky s odlišným mateřským jazykem;
- problematiku aktivizujících metod výuky a čtenářských strategií;

- rozvoj andragogických kompetencí pedagogických pracovníků;
- problematika celoživotního vzdělávání učitelů středních škol.

V **sekcí 2 – Terciární vzdělávání** – bylo prezentováno 21 příspěvků zaměřených zejména na problematiku:

- rozvoje pedagogicko-psychologických kompetencí akademických pracovníků vysokých škol;
- zvláštností vysokoškolského vzdělávání;
- didaktických aspektů vysokoškolské výuky;
- kvality vzdělávací činnosti na VŠ a kritériím jejího hodnocení;
- požadavky zaměstnavatelů a uplatnitelnosti absolventů VŠ na trhu práce;
- hodnocení vzdělávacích výsledků studentů vysokých škol.

V **sekcí 3 – Další vzdělávání** – bylo 13 příspěvků zaměřených a diskutovaných na témata:

- problematiku rozvoje profesních kompetencí lektorů dalšího vzdělávání;
- zkušenosti z tvorby a kvalitu vzdělávacích programů;
- pohledy a zkušenosti z oblasti přípravy lektorů dalšího vzdělávání;
- problematiku dalšího vzdělávání učitelů technických předmětů středních škol;
- aspekty evaluace škol;
- uplatňování metodologických otázek a principů dalšího vzdělávání v rozmanité sféře praxe.

V **sekcí 4 – Seniorské vzdělávání** – s 6 příspěvky byly diskutovány:

- výtvarná tvorba seniorů jako zdroj zážitků i nového poznání;
- možnosti online vzdělávání seniorů;
- zvláštnosti vzdělávání starších dospělých;
- podpora kvality života seniorů;
- asertivita a její místo v komunikaci seniorů;
- specifika mezigeneračního učení.

Z obsahu jednání konference vyplynuly následující závěry:

1. Podporovat navýšení finančních prostředků ze strany MŠMT ČR pro pedagogické pracovníky na všech stupních škol.
2. V prostředí vysokých škol se zaměřit na rozvoj pedagogicko-psychologických kompetencí akademických pracovníků.
3. Podporovat nástroje hodnocení kvality vysokoškolské výuky.
4. Podporovat reflektivní a zážitkové metody učení na VŠ.
5. Podporovat u VŠ studentů sebereflexi a sebezkušenostní rozvoj jako nezbytný předpoklad pro kvalitní práci se studenty.
6. Vést v patrnosti požadavek společnosti na vzdělávání v oblasti bezpečnosti, ochrany zdraví a jednání v kritických situacích.
7. Pracovat s budoucími pedagogy v oblasti odbourávání předsudků vůči minoritám.
8. Rozvíjet multidisciplinární přístup lektorů dalšího vzdělávání.
9. Zaměřit se na problematiku evaluace lektorů dalšího vzdělávání.
10. Zapojit všechny pedagogické pracovníky do primární prevence rizikového chování.
11. Podporovat možnosti mezigeneračního učení a usilovat o jejich korekci.
12. Podporovat politiku aktivního stárnutí.
13. Realizovat vysokoškolským ústavem Institutem celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně v příštím roce osmou mezinárodní vědeckou konferenci celoživotního vzdělávání.

Tečka za konferencí patřila Učitelé národů J. A. Komenskému a jeho citátu: „Naši učitelé nesmějí být podobní sloupům u cest, jež pouze ukazují, kam jít, ale sami nejdou.“

Ing. Martina Urbánková

Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně

Konference ICOLLE 2015 se zúčastnilo 105 odborníků z ČR i zahraničí

Při jednání v sekcích účastníci konference sdíleli své praktické zkušenosti

V Taliansku stúpa záujem o slovenské poľnohospodárske školstvo

Vstupom stredných odborných škôl Slovenska s poľnohospodárskym zameraním do združenia **Europea International**, ktoré je združením vzdelávacích zariadení pre pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, sa otvorili možnosti nielen zúčastňovať sa na rozličných podujatiach, ale i prezentovať aktivity slovenských poľnohospodárskych škôl.

V Taliansku veľmi oceňujú praktické aktivity našej školy v prepojení na ich krajinu. Vychádzajúc z tejto skutočnosti preto už niekoľko rokov overujeme možnosti pestovania talianskych zelenín v našich podmienkach. Posledné roky nám v tomto smere prajú, pretože sme našli viacerých partnerov, ktorí nám poskytujú biologický materiál a extrémne otepľovanie, ktoré v posledných rokoch pozorujeme, nám umožňuje uskutočňovať experimenty s kultivarmi pochádzajúcimi z teplých oblastí Talianska.

Prezentovanie výsledkov našej práce motivovalo viaceré talianske vzdelávacie inštitúcie, ktoré prejavili záujem nielen o vzdelávanie, ale i o poľnohospodárstvo a transformáciu poľnohospodárskych produktov v našich regiónoch. Jedným z posledných záujemcov o desaťdňovú stáž je **Università Popolare del Fortore zo San Bartolomeo in Galdo** (Benevento) z regiónu Molise zastúpená početnou delegáciou, ktorú viedol riaditeľ tejto univerzity, p. Carmine Agostinelli (pozn. v talianskom vzdelávacom systéme sú dva typy univerzít – *popolare* a *formazione*, pričom univerzita *popolare* má riaditeľa, nie rektora). Členmi delegácie boli aj funkcionári školy – inšpektor pre poľnohospodárske vzdelávanie p. Giuseppe Murolo a tútor pre vzťahy s vedením univerzity a študentmi p. Giovanni Mazzone. Samozrejme najpočetnejšiu časť delegácie tvorili šesťnásť študenti. Jednalo sa o študentov – kurzistov, ktorí boli rôzneho veku, vzdelania i profesijného zamerania, počnúc farmármi a končiac právnikmi. Všetkých spájala spoločný záujem – po

Návšteva poľnohospodárskeho výrobo-obchodného družstva Madunice

ukončení nášho kurzu získať poznatky, ktoré následne budú môcť preniesť do hospodárenia v rodnej krajine.

Program delegácie obsahoval oficiálne prijatie na radnici mesta Trnava a prehliadku jej historických pamiatok. Pokračoval oficiálnym prijatím u veľvyslanca Talianskej republiky. J. E. Roberto Martini predstavil aktivity slovensko-talianskej spolupráce nielen vo vzdelávaní, ale aj v iných oblastiach. Po týchto oficiálnych prijatiach nasledovali prehliadky subjektov zaoberajúcich sa poľnohospodárskou výrobou – Biogal, a.s. Špačince, kde si študenti so záujmom prezreli jednotlivé prevádzky výroby konzumných vajec a výkrmu

Skupina žiakov s pedagógmi na pôde Talianskeho veľvyslanectva

Oboznamovanie sa so sejačkou PneuSej

brojlerových kurčiat. V spolupráci s regionálnou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou v Trnave boli zorganizované exkurzie v poľnohospodárskom výrobnobchodnom družstve Madunice, v ktorom mali študenti možnosť vidieť nielen výkrm hovädzieho dobytku, ale i chov koní. Zároveň boli oboznámení s tradíciou cibuľových slávností v obci a ochutnali tradičné cibuľové pagáče. Súčasťou programu bola aj ukážka výroby sejačiek Pneusej v poľnohospodárskom družstve Hlohovec, čím bola prakticky demonštrovaná skutočnosť, že poľnohospodári sú schopní zlepšovať svoju ekonomickú situáciu nielen samotnou výrobou, ale i konštruovaním sejačiek na konkrétne podmienky sejby, ktorú poznajú z agronomickej praxe.

Prehliadka areálu poľnohospodárskeho výrobnobchodného družstva Madunice

Špičkový chov hovädzieho dobytku a systém obchodnej spolupráce s Talianskom zase prezentovalo poľnohospodárske výrobnobchodné družstvo Kočín. Aby účastníci videli nielen transformáciu poľnohospodárskych produktov, ale súčasne mohli stimulovať aj svoje chuťové bunky navštívili prevádzky Vinárstva GOLGUZ v Hlohovci, kde ich zaujala výroba ľadového vína, Pivovaru ŠANDORF v Prievaloch orientovaného na výrobu nepasterizovaného piva, či APIMEDU v Dolnej Krupej, ktorý je nositeľom mnohých svetových medailí za kvalitnú medovinu. Spojenie poľnohospodárstva a agroturistiky prezentoval úspešný Agropenzión

Skupina pedagógov partnerských škôl s veľvyslancom Talianskej republiky (druhý zľava J. E. Roberto Martini, v strede Carmine Agostinelli)

ADAM v Podkylave. V záujme oboznámenia s našim vzdelávacím systémom nemohla v programe delegácie chýbať prehliadka školy i účelového zariadenia – školského hospodárstva. Nakolko posledný deň pobytu bol i Dňom Trnavského samosprávneho kraja, účastníci mali možnosť vidieť aktivity Strednej odbornej školy poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Trnave prezentované na Dni kynológie, ale i na výstave ovocia a zeleniny, výstave domácich i cudzokrajných zvierat, a prezreli si aj posledné už končiace pokusy s talianskymi kapustovinami.

Keďže požiadavky nášho nového partnera boli splnené, pričom mal možnosť sa presvedčiť, že i v súčasných neľahkých podmienkach dokážeme hospodáriť a vzdelávať, prejavil záujem o vedeckú spoluprácu so školou so záverečným konštatovaním, že podobných programov sa chce na Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Trnave zúčastniť i v budúcom školskom roku.

Ján Piešťanský

SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Trnave ✨

Carmine Agostinelli

Università Popolare del Fortore San Bartolomeo ✨

Talianski študenti na stretnutí so žiakmi – kynológmi

Informační servis

Zastoupení Evropské komise

Mladí lidé neznají svá práva týkající se spotřebitelského úvěru

Mladí lidé v České republice neváhají řešit nedostatek financí žádostí o spotřebitelský úvěr. Dokládají to výsledky průzkumu, který pro Evropskou komisi provedla společnost TNS. Každý třetí Čech mezi 18–35 lety již využil spotřebitelský úvěr a přibližně stejné množství o něm do budoucna uvažuje. Nejčastěji při tom využívají úvěr na nákup zboží – automobilu (25 %), domácích spotřebičů (19 %) nebo počítače a jiné elektroniky (17 %).

„Obliba spotřebitelských úvěrů stoupá, protože dovolují zákazníkům pořídit si zboží či služby bez dlouhého čekání. Je však důležité, aby si spotřebitelé před podpisem smlouvy tento krok důkladně rozmysleli, zvážili možná rizika a vybrali důvěryhodného poskytovatele,“ uvedl Jiří Pulz, generální tajemník České leasingové a finanční asociace.

Reputace poskytovatele je přitom podle průzkumu až to poslední, podle čeho se spotřebitelé při výběru rozhodují. Nejdůležitější je pro ně výše měsíční splátky (43 %), nejnižší RPSN (40 %) a výše úrokové míry (37 %).

Výzkum zároveň odhalil slabiny v celkové informovanosti a obezřetnosti při výběru spotřebitelského úvěru. Ti, kteří zažádali o spotřebitelský úvěr, si většinou vystačili pouze s informacemi přímo od poskytovatele (71 %), zároveň však více než čtvrtina (26 %) přiznává, že je pro ně obtížné porozumět smluvním podmínkám. Nijak vysoká není ani znalost základních práv týkajících se spotřebitelského úvěru, velmi dobře je zná pouze 17 % dotazovaných. Nejnižší je povědomí o možnosti odstoupit od úvěrové smlouvy do 14 kalendářních dnů od jejího podpisu.

O spotřebitelské úvěry mají zájem i Češi těsně za hranicí plnoletosti. Úvěrovou smlouvu již minimálně jednou podepsala více než pětina mladých lidí mezi 18 a 22 lety. Nejčastějším důvodem bylo pořízení počítače či jiné elektroniky (25 %) a financování studia (25 %).

„Tato věková kategorie je přitom riziková, ať už z důvodu nedostatečných zkušeností, nestabilní pracovní situace nebo tendence k impulzivním rozhodnutím. Znalost základních práv a principů v oblasti spotřebitelských úvěrů může mladé lidi ochránit před nepříjemnými následky špatného finančního rozhodnutí,“ sdělil

Daniel Hůle, vedoucí programu Kariérní a pracovní poradenství organizace Člověk v tísni.

Jeho slova potvrzují i výsledky studie. Zatímco více než polovina (51 %) respondentů mezi 18 a 22 lety přiznala, že není příliš informována o svých právech v souvislosti se spotřebitelskými úvěry, u skupiny nad 29 let tato neznalost klesla na pouhou čtvrtinu (27 %).

Kampaň zaměřená na spotřebitelské úvěry

Realizovaný výzkum je součástí informační kampaně Evropské komise zaměřené na práva spotřebitelů při žádosti o úvěr. Ta cílí primárně na mladé lidi ve věku 18–35 let, kteří uvažují o svém prvním spotřebitelském úvěru a mohli by potřebovat relevantní informace. Kampaň probíhá ve spolupráci s více než dvaceti lokálními partnery z řad spotřebitelských asociací, neziskových organizací a poskytovatelů úvěrů. Cílem je zajistit co největší dosah kampaně v České republice.

Tři klíčová práva, která kampaň medializuje:

- právo požadovat před uzavřením smlouvy základní informace v jednoznačném standardizovaném formátu (tzv. Evropském standardizovaném informačním formuláři);
- právo odstoupit od úvěrové smlouvy do 14 kalendářních dnů od jejího podpisu;
- právo splatit spotřebitelský úvěr kdykoli dříve, než bylo stanoveno při podpisu úvěrové smlouvy.

Více informací o kampani naleznete na internetu:

<http://ec.europa.eu/spotrebitelsky-uver>

Připojte se ke kampani na sociálních sítích: [@EU_Consumer](#) a [@ZEK_Praha](#)

Zdroj: Zastoupení Evropské komise v České republice ✨

Budoucnost v čistém životním prostředí

Obchodní akademie a Střední odborná škola zemědělská a ekologická, sekce zemědělská a ekologická, uspořádala letošního druhého října vzdělávací akci pro žáky osmých a devátých tříd základních škol v Žatci a Měcholupech.

V deseti odborných učebnách žáci třetího ročníku předváděli ukázky z výuky předmětů, které souvisí s kvalitou životního prostředí. Na prvním stanovišti si ověřili návštěvníci pomocí zajímavého programu znalosti z chemie, vyzkoušeli naučnou geografickou hru „Nejkrásnější sbírka“ a následně správně separovali recyklovatelné složky odpadu do připravených barevných kontejnerů. V chemické laboratoři probíhaly analýzy kvality vody a stanovení obsahu dusičnanů ve vybraných potravinách. Učebna meteorologie poskytla informace o zdrojích znečištění ovzduší a koncentraci vybraných polutantů. Mladé návštěvníky zaujala moderní učebna biologie, kde měli možnost pracovat s mikroskopy a rozpoznávat dřeviny.

exponáty, ukázku výuky poslušnosti tříměsíčního štěněte formou hry a výstavku pomůcek pro výuku chovu koní. Také minikurz vázání mašliček a výroba kytiček z polyetylenového odpadu byl zajímavý. Žáci se seznámili s prací geodeta a s odhadem vzdálenosti. Odměnou pro návštěvníky byla ukázka činnosti záchranářských kynologů a jejich úžasných psů pod vedením Ing. Heleny Šabatové.

Děkujeme vedení základních škol, pedagogům a žákům za návštěvu naší školy, také městu Žatec, které finančně přispělo na organizaci této akce.

V multimediální učebně byly připraveny prezentace našich žáků ze studijních cest do zahraničí. Koutek živé přírody poskytl zajímavé

Ing. Helena Kopalová
OA a SOŠ zemědělská a ekologická Žatec ✨

Jesenné hodnotenie koní

Tradičným vyvrcholením športovej a chovateľskej sezóny vo všetkých renomovaných zariadeniach, ktoré sa zaoberajú chovom koní, je jesenné bilancovanie spojené s bonitáciou koní.

Stredná odborná škola Šaľa so svojim chovom športových a dostihových koní už niekoľko desaťročí píše svojimi úspechmi dejiny ďaleko prekračujúce hranice Slovenska. Jesenné hodnotenie koní v strednej odbornej škole Šaľa konané dňa 29. 9. 2015 nebolo len dňom bilancovania, ale zároveň aj profesionálnym stretnutím chovateľov, športových jazdcov, vedenia školy, zástupcov zriaďovateľa – Nitrianskeho samosprávneho kraja a širokej odbornej a laickej verejnosti.

Odbornej komisii zloženej zo zástupcov zriaďovateľa, Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Šaľa, Národného žrebčína Topoľčianky a zástupcov školy bolo predvedených 31 koní rôznych vekových a úžitkových kategórií.

Ekonomické podmienky prinútili chovateľa – Strednú odbornú školu Šaľa k prísnemu dodržiavaniu zásady: nechovať kvantitu, ale kvalitu. Predvedené chovné kobyly boli všetky preverené v športe, nemajú hrubé exteriérové vady a svojím pôvodom korešpondujú s európskou špičkou. Kolekcia športových a prevádzkových koní je vždy odzrkadlením kumštu chovateľov v minulých rokoch. Predvedené kone vzhľadom k využitiu koní pre výučbu žiakov školy vo všeobecnosti vynikajú dobrým charakterom. Vymenované športové úspechy športových koní na úrovni majstrovstiev Európy, Grand Prix CSIO a svetových jazdeckých hier nikoho nenechali na pochybách o správnosti chovateľských postupov a následnej profesionálnej príprave a prezentácii úspechov chovu na športových kolbiskách.

Mladé kone vo veku 6 mesiacov až 2 roky boli posúdené len na základe pôvodu, exteriéru a súčasnej kondície. Celá kolekcia sa prezentovala ako vyrovnaná a nádejná pre využitie v športe a ďalšom chove.

Hoci neľahká ekonomická situácia sa dramaticky prejavuje aj v chove športových koní vo všeobecnosti, Stredná odborná škola Šaľa a jej chov koní stále profituje zo svojej bohatej a úspešnej histórie, profesionálneho tímu chovateľov a športových jazdcov a podpory hlavne u svojho zriaďovateľa Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Stredná odborná škola Šaľa 🌸

Liga zemědělských škol

Již dlouholetou tradicí je pořádání seriálu jezdeckých závodů v rámci Ligy zemědělských škol. Tyto závody se uskutečňují ve spolupráci s Českou jezdeckou federací a patří do systému jezdeckých akcí jako tzv. Hobby. Soutěže v parkurovém skákání jsou organizovány pro studenty a mistry odborného výcviku (učitele jezdeckví) zemědělských škol a učilišť.

Dnes mezi stálé účastníky patří následující školy: Střední škola zemědělská a veterinární Lanškroun, Střední zemědělská škola a Vyšší odborná škola Chrudim, Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov, Česká zemědělská akademie Humpolec, Střední škola chovu koní a jezdeckví Kladruhy a Střední zemědělská škola Přerov, dříve i Vyšší odborná škola ekonomická a zdravotnická a Střední škola Boskovice, Střední škola řemeslná, Jaroměř. Nejnovějšími školami, které se přidaly, jsou Střední technická a zemědělská škola Mohelnice, Střední škola dostihového sportu a jezdeckví Praha – Velká Chuchle, Střední zemědělská škola Čáslav a Střední škola zemědělská a zahradnická Olomouc.

Seriál těchto závodů se skládá z několika základních kol, která jsou pořádána na podzim a na jaře daného školního roku. Soutěže jsou vyspány většinou v následujících stupních obtížnosti: „Zm“ (parkur do 90 cm) jako zahajovací soutěž pro všechny jezdce, „Z“ (parkur do 100 cm) jako mistrovská soutěž pro studenty a „ZL“ (parkur do 110 cm) může být jako soutěž otevřená pro všechny jezdce a koně, popř. určena jako samostatná soutěž pro učitele odborného výcviku.

Průběžné výsledky z jednotlivých kol mistrovské soutěže studentů se přepočítají dle daného klíče na body (1. místo – 10 bodů až 10. místo 1 bod) a ty se potom sčítají. Vytváří se tak žebříček jezdců podle umístění v jednotlivých kolech. Vítěz a další umístění v celkovém hodnocení jsou vyhlášeni a oceněni při finále Ligy zemědělských škol.

Dříve se toto finále vždy konalo v Pardubicích při zářijové výstavě Koně v akci, kterého se mohli účastnit jezdci a koně, kteří absolvovali alespoň tři základní kola ligy škol. V současné době finále

probíhá na závěr školního roku a pořadatelem je vybraná střední škola. Zde proběhne poslední započítávané kolo a následně jsou vyhlášeny celkové výsledky za daný školní rok. Toto finále je pod záštitou ministra školství, který věnoval nejlepším pěti závodníkům krásné poháry a věcné ceny. Dekorováno bylo celkem deset nejlepších jezdců v daném roce (viz tabulka).

Finále pro školní rok 2014/2015 bylo organizováno ve Střední škole zemědělské a veterinární Lanškroun dne 10. 6. 2015.

Výsledky ligy zemědělských škol – školní rok 2014/2015

Z - mistrovská soutěž pro studenty

Umístění	Jezdec	Celkem bodů	Škola
1. místo	Svobodová Eva	43	ČZA Humpolec
2. místo	Brodská Miroslava	41	SZeŠ Čáslav
3. místo	Hrouda Michal	36	SŠDSJ Velká Chuchle
4. místo	Rokytová Vendula	33	SZeŠ Přerov
5. místo	Lencová Michaela	32	SŠDSJ Velká Chuchle
6. místo	Složil Pavel	30	SZeŠ Přerov
7. místo	Navrátilová Anežka	28	VOŠ a SZeŠ Benešov
8. místo	Sarnová Jana	25	ČZA Humpolec
9. místo	Otradovská Barbora	22	SZeŠ a VOŠ Chrudim
10. místo	Romana Krontorádová	20	SŠZeV Lanškroun

Více informací o lize zemědělských škol a kompletní výsledky najdete na webové adrese:

<http://liga-zemedelskych-skol.webnode.cz>

(autorem fotografií je Jiří Bělohav)

Ing. Darie Kotyzová

SŠ zemědělská a veterinární Lanškroun

Co zatím víme o riziku úniku geneticky modifikovaných rostlin do volné přírody

Problémy s nepůvodními rostlinami

Víme toho zatím málo, a čím více víme, tím víc zjišťujeme, že to nestačí. Je totiž velký rozdíl mezi pokusy s pěstovanými rostlinami v přísně sledovaných podmínkách a chováním rostlin ve volné přírodě. Pro srovnání se na začátku podívejme na problematiku zplanělých nebo vysazených nepůvodních nemodifikovaných rostlin do volné přírody.

Samozřejmě nejdříve pěstované rostliny unikaly do přírody samy. Klasickým příkladem je **violka vonná** *Viola odorata*, která byla pěstována od středověku v zahrádkách např. u klášterů. Díky této violce a její schopnosti křížit se s ostatními planými modrými violkami je dnes přesné určení mnoha violek obtížné. Podobně známe několik botanických záhad, u kterých se o původnosti rostliny na našem území pochybuje, ale pravdu zjistit je asi nemožné. K nim patří například **kandík psí zub** *Erythronium dens-canis* na Medníku, neobvykle rostoucí na sejpech, místech dříve těžby zlata. Známý je také výskyt některých, zřejmě ve středověku pěstovaných, rostlin v okolí hradů nebo starých sídlišť (např. **šalvěj hajní** *Salvia nemorosa*).

Později, tak od 19. století, se začaly u nás vysazovat některé rostliny do přírody záměrně. Často se jednalo o alpské rostliny, které měly ve vlasteneckém nadšení obohatit českou květenu. Díky tomu rostou třeba v Českém krasu některé rostliny, které by tam normálně nerostly (např. **šalvěj lepkavá** *Salvia glutinosa*, původem nejspíš ze Slovenska). Na našich pasekách se objevil západoevropský **náprstník červený** *Digitalis purpurea*. No a dnes se do volné přírody dostávají např. kaktusy – podél dálnic, ale i v Českém středohoří a na Pálavě (**nopál** *Opuntia*). U těchto rostlin je jejich cizokrajný původ jasný a naštěstí se největší exoty u nás s ničím nekříží.

Horší je, když je rostlina schopná se křížit s příbuzným druhem. Bureš ve své knize **Chráněné a ohrožené rostliny CHKO Jeseníky** uvádí himálajskou **prvosenu růžovou** *Primula rosea* vysazenou na Pradědu (zatím nebyly nalezeni kříženci s **prvosenkou vyšší** *Primula elatior*, ale je to brzy možné) a **hořec nachový** *Gentiana purpurea*. Po rozdělení Československa jsou v Jeseníkách jediné lokality **hořce tečkovaného** *Gentiana punctata* na našem území. A díky „dobrodinci“, který vysadil hořec nachový, vznikají kříženci, mizí rostliny původního druhu a o lokality hořce tečkovaného zřejmě přijdeme touto cestou – genetickou erozí.

Termín genetická eroze označuje proces, kdy se křížením s jinými druhy nebo rostlinami jiné populace naruší původní genotyp, který na stanovišti vznikl a prosperoval. Dochází k tomu i při přesazování rostlin z místa na místo, pro posílení populace nebo tam, kde rostlina původně rostla nebo mohla růst (je to trochu jako „záchrana“ zebra křížením s bizonem). Kříženec může mít odlišné vlastnosti než původní rostliny. Dnes už díky molekulárním technikám víme víc i o genotypech a rozdílech mezi populacemi z různých stanovišť.

Při přenosu rostlin se rovněž nelze vyhnout nebezpečí přenosu nějaké nemoci rostlin. Vysazené rostliny mohou také na stanovišti změnit vztahy mezi rostlinami (např. v Krkonoších vysazená **borovice kleč** *Pinus mugo*), původní druhy mohou vymizet, může vyhnout místní genotyp rostliny. Nejhorší na tom je, že první změny nejsou obvykle viditelné pouhým okem a změny na lokalitě jsou pozorovány až tehdy, kdy ke škodě došlo. Tím je velmi znesnadněna ochrana původní květeny, ale i její výzkum. Na nových lokalitách se objevují různé nápadné a populární rostliny, které u nás jsou původní – např. **lomikámen vždyživý** *Saxifraga paniculata*, **dáblík bahenní** *Calla palustris*, **barvínek menší** *Vinca minor*, vysazené nebo vyhozené jarní cibuloviny (např. **ladonička** *Chionodoxa*, **šafrán bělokvětý** *Crocus albiflorus*, tulipány a další), **lekníny** *Nymphaea*, různé trávy (obvykle z prodávaných směsí) a jeteloviny.

Zatím lépe známe vlastně jen problémy, které vznikly přemístěním rostlin ze světadílu na světadíl, např. **trnovník akát** (*Robinia pseudoacacia*) ze Severní Ameriky do Evropy, **křídlatky** (*Reynoutria*) z východní Asie do Evropy, **bolševník velkolepý** (*Heracleum montegazzianum*) z Kavkazu do Evropy. A podobně se naopak některé evropské rostliny např. v Severní Americe chovají podobně a vytlačují rostliny původní.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ☀

Neobhospodařované pozemky

Prostor pro invazní druhy rostlin, 35. díl

Žanovec měchýřník (*Colutea arborescens*)

Keř je nápadný hlavně svými plody, nafouklými, až 6 cm dlouhými a 2,6 cm širokými lusky. Šedohnědé blanité lusky obsahují hnědá semena asi 5 mm dlouhá, více méně srdčitá. Kvete hlavně v květnu, ale zlatožluté květy asi 2 cm velké, se mohou objevit i později, až do srpna. Květů je vždy několik v hroznovitém květenství. Žanovec patří do čeledi bobovitých (motýlokvetých), proto má charakteristický květ této čeledi – koruna se skládá z pavézy, 2 křídel a člunku, ve kterém se ukrývají tyčinky (9 srostlých a 1 volná) spolu se zahnutou čnělkou. Na čnělce je chomáček chlupů, který se uplatňuje při opylení, snáze setře pyl z těla opylujícího hmyzu. Listy jsou lichozpeřené, dlouhé asi 7,5 až 15 cm, s 3–7 páry lístků až 2,5 cm dlouhých a 1,8 cm širokých. Lístky jsou na vrcholu zaokrouhlené nebo vykrojené.

Rostlina pochází z jižní Evropy, severní Afriky, možná i západní Asie, nám nejbližší pravděpodobně původně rostla na jižním Slovensku. Dorůstá velikosti 1–5 m.

Přestože je to jedovatá rostlina, vysazovala se jako okrasná v Německu snad už od 16. století. Ve své původní domovině roste hlavně na suchých půdách s obsahem vápníku. Proto snadno zplaňuje na suchých svazích a skalních výchozech, obvykle na lemech teplomilných doubrav. Může také růst, možná vysazený, na okrajích silnic a u železnice. Někdy se používá proti erozi. Je schopen přežívat v různých podmínkách, v suché půdě, v kyselé, neutrální i alkalické a při nedostatku živin. Dobře snáší i zasolení půdy po použití posypových solí. U nás jsou údaje o zplanění žanovce ze začátku 19. století. Zvláště na hodnotných plochách chráněných území – skalách a stepích, které může zarůstat, bývá odstraňován nebo redukován jeho počet křovinořezem, případně pastvou koz, nejlépe v květnu až červnu. Při mechanickém odstraňování lze na řezné rány aplikovat arboricid (Roundup).

Žanovec již zplaněl leckde v Evropě, dokonce i v jižní Británii. V Severní Americe je zplanělý např. v Kalifornii.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ☀

Výstavy a veletrhy

prosinec 2015

VINUM LAUGARICIO

11. ročník mezinárodní výstavy vína, vody a destilátů
3.–4. 12. 2015
Výstaviště Expo Center, Trenčín

PRO JOB

Výstava nejen pracovních příležitostí
4.–5. 12. 2015
Výstaviště Černá louka, Ostrava

UČEŇ, STŘEDOŠKOLÁK, VYSOKOŠKOLÁK

Výstava školství a vzdělávání s nabídkou studijních míst na středních a vysokých školách
4.–5. 12. 2015
Výstaviště Černá louka, Ostrava

AGRIBEX

Mezinárodní veletrh zemědělství, zahrádkářství a chovatelů skotu
8.–13. 12. 2015
Brusel, Belgie

CELOŠTÁTNÍ VÝSTAVA ZVIERAT 2015

12.–13. 12. 2015
Agrokomplex Nitra

SVET ZVIERAT 2015

12.–13. 12. 2015
Agrokomplex Nitra

FAUNA TRHY

Chovatelská a pěstitelská burza
13. 12. 2015
Výstaviště Černá louka, Ostrava

Zdroj: <http://www.zetis.cz>

<http://www.agrokomplex.sk>

<http://www.euroexpo.cz>

<http://www.veletrhyavystavy.cz>

Oprávnění k řízení motorových vozidel má již více než 120letou historii: vše začalo ve Francii. Základní předpoklad tehdy byl: osoba mužského pohlaví starší 21 let.

Od „vůdčích listů“ k řidičským průkazům

Poučení i pro současnost

„Karambolů mezi kočáry bylo mnohem méně než mezi automobily. Patrně proto, že kočí se při řízení musel spoléhat jen na vlastní rozum.“ (G. B. Shaw)

„Nemít vlastní auto, to je luxus, který si nemůže každý dovolit.“ (L. N. Andrejev)

„Dopravní nehody jsou fenoménem současnosti... Na komunikacích probíhají permanentní lokální války, neboť následky tomu odpovídají.“ (Jan Brázda)

Jedním z mnoha zajímavých pohledů do historie světového i národního automobilismu je sledování vývoje výcviku budoucích řidičů motorových vozidel a způsobů pořízení řidičských průkazů („vůdčích listů“), které do dnešní doby doznaly značných změn včetně provedení vydávaných dokladů. Protože si byrokratický aparát po celém světě libuje ve vydávání stále dalších zákonů, předpisů a vyhlášek, postihlo to v průběhu času i tuto oblast lidské činnosti.

Kdo v dnešní době nemá řidičský průkaz, jako by ani nebyl. Auto potřebujeme na cesty do práce, na odvoz dítěte do školy, na nákupy, na dovolenou... Prostě všude. Abychom mohli sedět za volantem, musíme mít řidičský průkaz – oficiální dokument, jímž se prokazuje řidičské oprávnění k řízení motorových vozidel, získané po absolvování předepsaného výcviku završeného zkouškou. Nejdříve stačil jen papír. První řidičský průkaz byl vydán v roce 1888 německému vynálezci a podnikateli Carl Friedrich Benzovi (1844–1928), který si v roce 1886 nechal patentovat „vozidlo s benzinovým pohonem“. Neustálé stížnosti obyvatel tehdy residenčního města Mannheimu na hluk motoru a zápach výfukových plynů při jízdě jeho vozu – prvního na světě – jej donutily zažádat městskou správu o vydání písemného povolení řídit svoje auto na veřejných cestách. Řidičský průkaz v podobě, jak ho známe dnes, se objevil až v roce 1903 v Prusku.

V dřevních časech automobilismu byla každá jízda tímto novým dopravním prostředkem dobrodružstvím s nepříliš jistým výsledkem. Zprvu si člověk nemohl být jist, zda ho technika nenechá na holičkách. A za druhé jste se museli spolehnout na to, že člověk za volantem té pohyblivé věci ví, co dělá. Počet automobilů na silnicích a v ulicích měst byl sice ještě malý (v roce 1900 bylo v celém Rakousku dohromady jen 90 vozů), ale současně neexistovala žádná dopravní pravidla.

Koncem 19. století však začal počet automobilů stoupat, což se nejpatrněji projevilo ve velkých městech. Výsledkem bylo zprvu skryté, brzy však otevřené nepřátelství jednak mezi samotnými řidiči, ale také mezi nimi a fiakristy, kočími kočárů, povozníky a zejména chodci. Počet dopravních nehod se stále zvyšoval a leckdy nabýval katastrofálních rozměrů, přestože zúčastněné automobily neměly pod kapotou většinou více než 2,5 HP (koňských sil). Jen pro porovnání, současný ultramoderní silniční tahač Volvo FH 16 – sen každého dálkového řidiče – disponuje maximálním výkonem 551 kW, což je 750 HP (1 kW = 1,34 HP). Pomačkané plechy a vážná zranění byla již tehdy na denním pořádku a zprávy o nich plnily přední stránky novin. Dopravní nehody tedy nejsou žádným novým fenoménem současnosti.

Svépomoc při poruše...

První, kdo tomuto zmatku vyhlásil boj, byl pařížský policejní prefekt jménem Louis Lépine. Každé nové koště dobře mete, takže se ani ještě příliš neohřál ve svém novém místě, když překvapil automobilovou veřejnost francouzského hlavního města nařízením, že napříště nebude moci za volant svého vozu usednout každý, komu se to právě zachce. Předpokladem pro aktivní účast v silničním provozu bude složení řidičské zkoušky, které se poprvé budou konat v Paříži **dne 14. srpna 1893**. Vzhledem k nedostatku kvalifikovaných dopravních úředníků – zkušebních komisařů – byli organizací a vlastní realizací zkoušek pověřeni inženýři důlního úřadu. Automobilista mohl po úspěšném složení získat tzv. „Certificat de Capacité“. Pro získání tohoto prvního exempláře řidičského průkazu musel každý uchazeč absolvovat zkoušku, sestávající ze tří částí: v části praktické bylo nutno prokázat, že spolehlivě ovládá motorové vozidlo, tj. že se v něm umí rozjíždět, řídit jej, brzdit, zastavit apod. V teoretické části byl zkoušen z technických znalostí. A nakonec bylo třeba před bdělými zraky zkoušejících prakticky

prokázat, že si umí pomoci v případě poruchy opravit některé defekty, jako je výměna kola, oprava osvětlení aj. Francouzští automobilisté zkrátka nesměli zůstat v případě závady bezmocně trčet a překážet na komunikaci.

... a mravní způsobilost k řízení

Nové předpisy také přesně stanovovaly, kdo smí usednou za volant. Základní nařízení znělo: Osoba mužského pohlaví starší 21 let. Všichni ostatní majitelé automobilů si museli pořídit svého osobního řidiče. Doklad o složení řidičské zkoušky platil zpočátku jen pro obyvatele Paříže a jejího okolí, ale o několik let později už byl nutný po celém území Francie. A další země francouzský příklad brzy následovaly. Prvním regulačním předpisem na území Čech, Moravy a Slezska – tedy dnešní České republiky – bylo nařízení c. k. místodržitelství v Království českém č. 109351 (13/1900 z. Z., kterým se „vydávají prozatímní ustanovení o jízdě vozy automobilními a koly motorovými na veřejných silnicích a cestách pro Čechy s výjimkou Prahy“. V rámci habsburské říše byly Čechy po Dolních Rakousích druhou zemí, kde byl podobný předpis vydán.

Vzniku řidičských průkazů („vůdčích listů“) předcházelo postupné vydávání různých zákonných předpisů, vyhlášek a nařízení (*uvedené názvy jsou upraveny*), např. „O jízdě silničními parostrojí“ (1875), „Jak zachovati se mají při jízdě vozkové a kočí“ (1892), „O jízdních silostrojích“ (1905), „O jízdě samohybných vozidel (automobilů, motorových vlaků a motorových kol)“ (1900), „Řády policie silniční pro veřejné silnice na Moravě (1875), v Čechách (1876) a ve Slezsku (1878)“, „Požadavky na vozidla a jejich označení, jednoduchá pravidla bezpečného řízení a jízdy“ (např. rychlost jízdy v uzavřených obcích nesměla být větší než rychlost koně v čerstvém klusu).

Silniční provoz pro celé území Československé republiky byl jednotně upraven až v roce 1935 zákonem č. 81/1935 Sb., o jízdě motorovými vozidly. Obsahoval také novou úpravu výcviku řidičů motorových vozidel. Rozeznávala vyučování hromadná (v užším smyslu autoškoly), ojedinělá a vojenská. Provozovat autoškolu bylo dovoleno pouze tomu, kdo obdržel koncesi, kterou vydával zemský úřad. Pro její udělení bylo nutno splňovat několik předpokladů: uchazeč musel být státním občanem československým, svéprávný, naprosto zachovalý, spolehlivý, musel mít tzv. učitelský průkaz a především osvědčit odbornou způsobilost a praktickou zkušenost. Odborná způsobilost se přiznávala osobám, které složily poslední státní zkoušku na odboru strojního nebo elektrotechnického inženýrství, eventuálně absolvovaly učební kurs pro motorová vozidla a letectví na tuzemské vysoké školy technické; jim na úroveň byli postaveni diplomovaní inženýři. Praktická zkušenost se prokazovala dokladem o tom, že uchazeč o koncesi byl

po dosažení odborné způsobilosti zaměstnán alespoň tři roky při výrobě, opravách anebo provozu motorových vozidel.

Také vlastní vyučování v autoškolách muselo vyhovovat řadě taxativně vyjmenovaných požadavků: žáci museli být seznámeni s právními předpisy o jízdě motorovými vozidly, se zásadami poskytování první laické pomoci při úrazech, s konstrukcí motorových vozidel a jejich zařízení, s hmotami, jichž se užívá při jejich výrobě, s pohonnými látkami, důkladně poučení o udržování a obsluze jednotlivých částí vozidla, na nichž závisí bezpečnost jízdy (brzdy, řízení, pneumatiky), o odstraňování poruch a běžných opravách vozidla. K této teoretické části se „družila“ cvičení v jízdě, a to, jak na silnicích málo frekventovaných, tak později v ulicích městských a v noci. Při tom museli být žáci vyškoleni ve vyhýbání, předjíždění, couvání, v zahýbání do jiných ulic a cest, v brzdění a zabezpečování stojících vozidel a v chování při zvláštních okolnostech (smyku, požáru apod.). Vyučování jednotlivého žáka nesmělo být kratší než tři týdny a žák musel při praktických jízdách ujet alespoň 120 km. „Převratnou“ změnou bylo zpoplatnění zkoušky. Žák musel zaplatit 30 korun za žádost, tříkorunový kolek na osvědčení a 20 haléřů za knížku, do které byl tento dokument vlepen.

V sousedním Německém císařství platilo v praxi pravidlo „nejdříve ke zkoušce, až pak za volant“ od roku 1901. Po zavedení povinnosti složit řidičské zkoušky se objevily první autoškoly, ve kterých již působili profesionální učitelé. První podobné zařízení vzniklo v Aschaffenburgu, kde jakýsi Rudolf Kempl založil „autořidičskou školu“. Předpokladem pro získání řidičského oprávnění byl věk alespoň 17 let a předložení úředního potvrzení o „mravní způsobilosti“.

(Uvedené poznatky a skutečnosti byly čerpány z „Pedagogické encyklopedie“ (Praha 1938), publikací „Bylo nebylo. Čemu v dějinách doopravdy věřit?“ (Praha 2014) a „Rukověti četnictva“ (Praha 1937), a internetových stránek

cs.wikipedia.org/wiki/Řidičské_oprávnění a scanzen.cz/dobove-dokumenty/prukazy/ridicke-prukazy/historie-ridicke)

Dr. Bohumil Tesařík, Kaznějov ✿

Koncem minulého roku – 28. prosince 2014 – uplynulo 90 let od ustavující schůze Československé akademie zemědělské. Je to významné výročí – mimo jiné – i impuls k zamýšlení nad vývojem vzdělanosti našeho zemědělce, nad vývojem vzdělanosti venkova vůbec. Především tímto směrem byla vedena redakce Zemědělské školy, když toto téma zařadila do svého edičního programu.

Z cesty k vrcholné vědecké zemědělské instituci u nás IX. část

Seriál uveřejňujeme od počátku roku 2015, tj. od čísla 5 (včetně) 77. ročníku. Dosavadní díly byly věnovány období, kdy naše zemědělství jen nesměle opouštělo po staletí neměnné tradice, i když nescházely náměty k výraznějšímu pokroku – především díky pražské Vlastenecko-hospodářské společnosti a brněnské Moravsko-slezské hospodářské společnosti. Víc v podmínkách poddanství bylo těžko dosažitelné, a to jak „na panském, tak selském“. Následné díly se snaží přiblížit alespoň ty hlavní milníky, které lemují další směr vývoje našeho zemědělství: do stádia, kdy „už pociťovalo potřebu ústřední vědecké instituce zemědělské, podporující badatelskou práci a využití vědeckých objevů v praxi“ (E. Reich, 1924).

„Zemědělský učebný ústav“ podle A. E. Komerse

Již v březnu roku 1844, předkládá A. E. Komers Vlastenecko-hospodářské společnosti svůj návrh „zemědělského učebného ústavu“. Vychází z modelu hohenheimského a doplňuje ho názory a zkušenostmi vlastními. Je to nejstarší dokument, který se vedle organizačních otázek týká i otázek obsahových středního a nižšího odborného školního vzdělávání „rolníka nového věku“. Nahlédneme tedy alespoň zčásti do tohoto dokumentu, který „odstartoval“ hlubší a hlavně věcné úvahy nad těmito závažnými otázkami.

Úvodem autor považuje za nutné varovat před mechanickým přebíráním cizích vzorů, neboť mezi jednotlivými zeměmi existují nemalé rozdíly v mnoha směrech, a ty se musejí náležitě promítnout ve školním vzdělávání. To ovšem nebrání kvalifikovaně využívat ověřených zkušeností jiných zemí, podle hesla, „kdo využívá zkušeností jiných, obohacuje své vlastní bez námahy a nákladů“.

Úkolem zemědělského učebného ústavu je přispívat ke zdokonalení domácího zemědělství ve všech směrech, a to především prostřednictvím vyučování, ale také prostřednictvím příkladu školního zemědělského podniku, prostřednictvím pokusů a zveřejňováním dosažených výsledků a zkušeností. Jsou sice, podle Komersova názoru lidé, kteří pracují úspěšně i bez škol, jsou to ovšem lidé mimořádní – s přirozeným nadáním a s neobyčejnou pracovní energií i láskou k věci – ale takoví se objevují jen výjimečně!

Děčín-Libverda

„Komersův učebný ústav“ zahrnuje vlastní učiliště, statek a administrativu panství. Podle úrovně poskytovaného vzdělání se učiliště dělí na:

- a) nižší oddělení (rolnická škola,
- b) vyšší oddělení (střední škola).

Nižší oddělení učiliště – rolnická škola

Zřízením školy tohoto typu nabídl „Hohenheim“, podle A. E. Komerse příklad, jak možno, „téměř bez nákladů“, vychovat statkářům a vedoucím hospodářským úředníkům zdatné šafáře, správce a podsprávce či hospodářské dozorce jako zanícené pomocníky při podpoře pokroku v zemědělství, jakož i v oblasti venkovských řemesel.

Vzdělávání na této škole nemělo sestávat „z neúplných, případně nedokonalých teoretických přednášek, ale z dokonalého praktického výcviku pro jejich všestranné použití v praxi – spolu se současným probuzením schopnosti myslet!“ Chovanci přebírali plně povinnosti – i mzdu (ovšem přiměřenou) – stálých zaměstnanců.

V návaznosti na to byl také regulován počet přijímaných žáků. (Ve Württembersku se tato koncepce setkala s plným pochopením, počet zájemců každoročně převyšoval limitovaný počet míst.)

Podmínky přijetí: „Hohenheim“ stanovil minimální věk na 17 roků. (V Čechách by bylo nutno přihlídnout patrně k povinnosti vojenského odvodu, což by asi znamenalo posunout věk na 19 let.). Další podmínky:

- 1) dobré zdraví, silná tělesná postava umožňující vykonávat všechny zemědělské práce,
- 2) doklad o školním vzdělání (v obecné i opakovací škole),
- 3) doklad o minimální tříleté službě jako čeledín v rolnickém nebo vrchnostenském hospodářství,
- 4) doklad o mravní bezúhonnosti a dosažené způsobilosti k obvyklým hospodářským pracím.

Pobyt ve škole byl stanoven na tři roky. Během této doby se žáci měli naučit s obratností vykonávat všechny zemědělské práce, a to v tomto sledu:

1. rok: ruční práce, jako například: stavba a úprava cest, zavodňování či odvodňování luk, příprava hnojiv, hnojení, ošetřování hospodářských zvířat, čistota a pořádek ve stájích a ve dvoře, setí, ošetření ovocných stromů, zhotovování malého ručního nářadí atd.

2. rok: práce s voly a jejich ošetřování – orání, vláčení, válení, dále hotovení, popřípadě drobné opravy ořebného nářadí...

3. rok: práce s koňským spřežením – např. zdokonalení v orání, dále práce se zemědělskými stroji, zdokonalení ve zhotovování nářadí, péče o pokusné pole atd., dále dohled na pracovníky, záznamy, zpracování a odevzdání písemného raportu (hlášení).

Vyučování teoretické bylo, jak už uvedeno, značně redukováno. V zimě se mu měla věnovat denně jedna hodina před začátkem prací, 1–2 hodiny po skončení prací. Kromě toho se mělo vyučovat o nedělích a svátcích, nebo v případě nevhodného počasí. Tématem měly být jen základy nauky o polním hospodářství: například: nauka o půdě, vzdělávání půdy, základy pěstování rostlin, chovu zvířat, nauky o zdraví zvířat – včetně nácviku běžných zákroků (pouštění žilou), pomoci při porodu apod.

Najít čas se měl také pro:

- 1) cvičení v písemných pracích jako raporty (hlášení), dopisy, záznamy...,
- 2) cvičení v odhadu výnosů, sběr podkladů k ekonomickým výpočtům, cvičení v domácím účetnictví při rolnickém hospodářství ...,
- 3) měření polí a nivelace – návody + praktické příklady...,

4) základy nauky o přírodě se zaměřením na obvyklé jevy v zemědělství.

Vzhledem k tomu, že žáci měli málo času pro vlastní studium, měli si maximum poznatků odnést z vyučovací hodiny. Periodické zkoušky za přítomnosti nadřízeného byly nutné!

Vyšší oddělení učiliště – střední škola

Vyšší oddělení bylo určeno:

- a) pro hospodářské úředníky,
- b) pro majitele nebo nájemce větších zemědělských usedlostí (včetně synů obou). Cílem bylo podat obraz současného poznání v oblasti zemědělství a **přivést posluchače na dráhu samostatného vzdělávání!**

Náplň výuky – oddělení pro zemědělce

I. Pomocné vědy

- a) *přírodní vědy*: přírodopis: botanika (obecná, speciální), zoologie (obecná, speciální), geognosie („nauka o zeměvědě čili o složení kůry zemské“), oryktognosie (nauka o nerostech) – přírodopyt: fyzika, mechanika a nauka o strojích, chemie
- b) *matematické vědy*: aritmetika, algebra, geometrie – teoretická a praktická s měřením polí, nivelizací, kreslení plánů, stereometrie, trigonometrie

II. Hlavní učební předměty

Produkční předměty

- 1) nauka o pěstování zemědělských rostlin, včetně vinařství a ovocnářství
- 2) nauka o živočišné výrobě – obecná a speciální: chov ovcí, chov skotu, koní, prasat, drůbeže a hedvábníka
- 3) zemědělská technologie: lihovarnictví, pivovarnictví, výroba cukru, octa, oleje, mouky, škrobu
- 4) nauka o řízení statků: nauka o zemědělských poměrech, organizace, nauka o vedení a taxaci s naukou o zemědělském účetnictví

III. Vedlejší učební předměty: nauka o zdraví zvířat, zemědělské stavitelství, nauka o zemědělském okrašlování statků.

IV. Jelikož tento návrh byl podán ještě za „starého věku“, kdy hospodářští úředníci kromě odborných hospodářských činností, měli také určité pravomoci z oblasti soudní, trestní, politické atd., pro úředníky, kteří aspirovali na činnost ve správním aparátu, rozšiřovala se výuka: **o základní rysy obecné hospodářské a právní nauky a o nauku o vedení úřadu, jejíž součástí byla nauka o obchodu a nauka o obchodní praxi.**

Dále jelikož „statkářům a hospodářských úředníkům vedle úsilí po materiálních výsledcích přísluší vyšší povinnosti, povinnosti humanity a národního svérázu zařazoval se pro ně další předmět, a sice **Nauka o myšlení a mravech**“.

V. Prostředky vyučování podporující

a) demonstrace, praktická cvičení – naprosto nezbytná v řadě vyučovacích předmětů: botanice, nauce o půdě, nauce o zdraví zvířat atd.

b) exkurze – poučné vycházky – jednou týdně i častěji. Podmínkou úspěšnosti dokonalá příprava, promyšlený „cestovní katechismus“ vedoucího. Každý účastník pak musí pečlivě vést vlastní „cestovní deník“ a následně řádně zpracovat „cestovní zprávu“.

c) konverzace, rozmluvy, konversatoria – souvisela se snahou zdokonalit přípravu pro praktický život. Témata z nejrůznějších oblastí byla zadána učitelem, popřípadě si je zvolili studující sami. Na společném zasedání zpravidla dvou tříd, referent měl svou práci s náležitým zaujetím přednést, načež měla následovat spořádaná diskuse. Přípravou i řízením „schůze“ byli pověřováni žáci – učitel „nenápadně“ seděl v auditoriu a zasahoval co nejméně!

Podmínky úspěchu školy

Způsobilost, zdatnost učitelů

Vedení školy, podle Komerse, má být svěřeno „muži znalému požadavků země a současně vědecky schopnému“. **Tomuto pak musí se dovolit vliv na výběr dalších učitelů.** To proto, aby tito byli nejen zdatní ve svém oboru, ale aby také znali vztah svého předmětu k oboru hlavnímu – tedy „aby také ctili účel celé školy“. Zvláštního učitele si podle Komerse žádají: zemědělské obory, jakož i přírodní a matematické vědy, ostatní obory by mohly být vyučovány externími silami.

Přiměřená příprava chovanců před vstupem do učiliště

1. Takové obecné vzdělání, aby mohli učivo vnímat, pochopit a dané téma uspořádaně pojednat a gramaticky správně napsat.
2. Aritmetiku a algebru nejméně tak zvládnout, jak se učí na gymnáziu nebo na reálce.
3. Musí mít empirické poznatky o hospodářském podniku a jeho obvyklém chodu. Musí znát běžné zemědělskotechnické práce, jako orání, setí, sklizeň atd.

Tyto poznatky může chovanec získat návštěvou reálky nebo gymnasia a dvouročním pobytem v hospodářském provozu. „Aby nevyhovující chovance bylo možno nekompromisně odmítnout,

je přijímací zkouška nezbytná!“ Jinak bude trpět „pověst učiliště a důvěra v ústav“.

Účelné spojení, posloupnost vyučovacích předmětů a optimální způsob učení

Má-li naznačené učivo přinést náležitý užitek, musí být rozděleno nejméně na dva roky. Sled jednotlivých tematických celků a rozdělení na 4 semestry mělo být předmětem další porady učitelského sboru.

Optimální způsob učení vychází z konečných vzdělávacích a výchovných cílů učiliště. Je třeba mít na paměti, že absolvent se bude v životě prezentovat nejen jako odborník, ale i jako úředník a občan. Pro roli **zemědělce** musí být v souhrnu připraven:

- a) vyhodnotit a následně využít příčiny, které v zemědělství ovlivňují výsledky
- b) stanovit účelný plán řízení za rozdílných podmínek klimatických a komerčních
- c) stanovený plán pak realizovat s maximálním čistým výtěžkem

Pro roli **úředníka** musí být schopen plnit požadavky, kladené na něj státní správou, tj. znát a plnit příslušné zákony. Jako **občan státu** musí si být vědom toho, že vedle zaměstnání existuje značné množství podnětů k využití pro blaho jeho obce, okresu, vlasti.

V souhrnu „nejedná se tedy pouze o to, v rámci výuky na učilišti rozšiřovat jen vědění žáků, **ale je nutno se snažit duševní síly žáků oživit k vlastní činnosti**, vyvolat snahu po skutečném pokroku a směr rozumu a myšlení řídit k ušlechtilé, lidem důstojné činnosti“.

Učebnice

Učebnice jsou nezbytné pro každý předmět! Zapisování či diktování ochuzuje o čas a hlavně **potlačuje či znemožňuje vlastní duševní činnost posluchače během vyučování.**

Přednáška na těchto typech škol, „ve srovnání s katedrovými přednáškami na univerzitách“, musí být absolvována volně s využitím všech možností demonstrace. Kromě toho přednášející se musí systematicky přesvědčovat o srozumitelnosti a účinku svého výkladu. Jen takovéto přednášky vedou „k živoucímu přesvědčení posluchačů a omezují význam mrtvého slova a pouhé hodnoty paměti.“

Učební pomůcky

A) Pro pomocné vědecké obory:

1. Botanická zahrada, sbírka semen, herbáře,
2. zoologické sbírky,
3. sbírky minerálů,

4. měřicí a nivelační přístroje, fyzikální kabinet, sbírky modelů strojů,
5. chemická laboratoř.

B) Pro hlavní vědecké obory:

1. Sběrka půdních vzorků,
2. sbírka klasů,
3. sbírka vzorků vlny,
4. sbírka odrůd ovoce,
5. sbírka zemědělských náradí a modelů jako hlavní podpůrný prostředek,
6. dominium (panství) ve spojení s podnikem nejdůležitějších zemědělských řemesel.

C) Pro vedlejší vědecké obory:

1. Anatomické sbírky, nemocnice (spítal) pro zvířata,
2. sbírky výkresů a modelů pro zemědělské stavitelství,
3. knihovna pro veškeré vyučování.

Zkoušky, vysvědčení, vyznamenání

Zkoušky jsou nezbytné, „na druhé straně před každým jejich zneužitím nemůže být dost varováno“. Učení jen pro zkoušku je ztracený čas – zkoušejícího i žáka!

V průběhu výuky musí učitel soustavně ústně i písemně zkoušet a tím sledovat pokrok žáků. Během semestru se mají uskutečnit zkoušky „asi dvakrát za přítomnosti ředitele a celého učitelského personálu“, na konci školního roku se pak koná zkouška ročníková, a to za přítomnosti deputace Vlastenecko-hospodářské společnosti, včetně „několika statkářů a úředníků“. Tyto zkoušky mají řediteli ukázat jednak výsledky práce učitele, jednak umožnit jeho případné zásahy ve směru jednotného působení školy, jakož i přispět od odstranění terminologické nejednotnosti. (V dané době

problém velmi závažný!) Vysokým stavům, Vlastenecko-hospodářské společnosti „a ekonomickému publiku vůbec“ mají ročníkové zkoušky ukázat výsledky práce učiliště!

Vysvědčení během studia se vyhotovuje „podle obvyklých školních kritérií“. Zvláštní pozornost zasluhuje vysvědčení „při odchodu ze školy“. Mělo by obsahovat nejen výsledky ročníkových zkoušek z jednotlivých předmětů, ale také zhodnocení studijního úsilí i chování absolventa během celého pobytu na ústavu, jakož i jeho morální vlastnosti a „vhodnost pro nasazení v praxi“.

Vyznamenání vynikajících při odchodu ze školy má smysl – pokud je naprosto spravedlivé! Vycházet by se mělo ze studijních výsledků s přihlédnutím k mimořádným výkonům. Rozhodovat by měl učitelský sbor, řediteli by příslušely dva hlasy. Kromě věcných cen by mohlo být odměnou slavnostní přijetí absolventa vrchností, nebo doporučení školy k přijetí do „služby“.

Rozhoduje „dobrý duch školy“

Pod tímto označením rozumí Komers „směr všeho konání školy v morálním smyslu“. A to je podle něho „jedna z nejdůležitějších podmínek úspěchu školy“. Přesvědčil se, jak říká, že výsledky některých zahraničních škol jsou proto limitované, že kolektivní duch mezi chovanci není optimální – a buď se zvrhne směrem k buršikóznímu studentskému tónu, nebo naopak směrem k pedantskému, každou vlastní činnost potlačujícím triviálnímu tónu. (Buršikózní = nezpůsobný, výstřední..., pedant – přepjatý puntičkář, školomet...)

Optimální „duch a tón školy“, jak on mu rozumí, „nenechá se docílit ani přísností školního řádu, ani naprostou **nevázaností, která se tak ráda nazývá svobodou**, ale dá se získat a udržet jen plným pochopením vysokého účelu učiliště ze strany všech zúčastněných“. Čím více mezi studenty zdomácní „touha po vědění a mravnosti, tím méně nátlaku bude třeba ze strany představených...“. Takovýto duch udrží také mezi žáky přesvědčení, že trpění individualit, které nechtějí respektovat tuto obecně přijatou ideu, „musejí být co nejrychleji, jak jen možno, z kolektivu vyloučeni“. V této souvislosti také Komers připomíná, že pro udržení tohoto „morálního směru“ a tím i dobrého jména školy, je výhodnější menší počet žáků (hranice ovšem nevymezuje).

Využití statku ke zlepšení našeho zemědělství

Statek, kde škola sídlí je samozřejmě její součástí. Některá jeho zařízení jsou účelová, pro výuku – a jako taková musejí být hodnocena. Ovšem i „produkční“ zařízení jsou příkladem pro žáky i pro veřejnost! Toho si musí – statek i celé dominium – být vědomo!

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová ✱

Redakční rada

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR

Evidenční číslo MK ČR E 2826

ISSN 1803-8271 (Online)